

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Glimt af livet i Hvidovre 1925-40

SKOLEN

Barnets			Antal forsømte Dage i		Har Barnet i de foregaaende 6 Maaneder ulovligt forsømt mere end 3 Dage? (Svar: Ja eller Nej)	Den af Forældrene, Værgen, Husbonden eller Barnet angivne Grund for Forsømmelsen
Navn	Klasse:	Alder	I Maaned	II Maaned		
Elsie	18.		1	0	Nej	Barnepiger
Elsie	"		1	0	"	Barnepiger
Vagn	"		1	0	"	Moder skule By
Karlo	"		1	0	"	do
Mesel	"		1	0	"	Fib Guldbryllup
Bengt.	"		1	0	"	Hans Fødselsdag
Kerite	"		1	0	"	Ingen Forælder
Hans.	"		0	1	"	Byen
L. Sage.	18.		2	0	"	Søgt for længe Forsømt var værdt.
Elsie	"		1	0	"	Fuldt Fødselsdag
Kirsten	"		1	0	"	Byen

Pædagogisk Central - Hvidovre Lokalhistoriske Selskab

Glimt af livet i Hvidovre 1925-40

SKOLEN

JYTTE ULDALL
FLEMMING BUCH
JANNE STARTOFT
PETER JACOBSEN
LENE BRUN WINTHER
POUL SVERRILD

SKOLEN

af Hvidovre Lokalhistoriske Projekt

Forside: Henning Jensen

Lay out: Hvidovre Lokalhistoriske Projekt

Tryk: Hvidovre kommunes trykkeri

Distribution: Hvidovre Pædagogiske Central
Hvidovre 1985

1. udgave

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	s. 5
Skoleplan	s. 7
H.Wiese :Fra Bytoften til Kettevej	s. 9
J.Munk :Jørgen Munks skolegang	s. 15
Skolebørnenes badning. Hvidovre Avis	s. 23
L.Ejgren :Straf i skolen	s. 24
Skolen og hjemmene. Hvidovre Avis	s. 28
H.Pedersen :7 år på Kettevejskolen	s. 31
Skole-cencuren. Hvidovre Avis	s. 33
S.Leide :Ny lærerinde	s. 35
J.Siiger :Kørsel til skolen	s. 47
Skolekortene til rutebilerne. Hvidovre Avis	s. 48
S.Matthisen :Skolestart	s. 51
E.B.Rasmussen :Lærere og elever	s. 57
H.Rasmussen :Hundeproppen gik af	s. 59
E.Larsen :Skolegang på Kettevejskolen	s. 60
Forældreforeningen. Hvidovre Avis	s. 67
R.Kristensen :Spanskrør og sæbe	s. 73
Den nye Strandmarksskole. Hvidovre Avis	s. 77
C.N.Petersen. Hvidovre Avis	s. 78
J.Q.Petersen :Fra Kettevejen til Strandmarken	s. 79
E.Eyermann :Små erindringer	s. 83

FORORD

Denne bog er en del af en serie på i alt fire bind om livet i Hvidovre i tiden mellem 1925 og 1940.

Serien er blevet til som en del af Lokalhistorisk Projekt, der er et kulturhistorisk beskæftigelsesprojekt for unge arbejdsløse.

Projektets hovedformål har været, pr. interview med båndoptager, at indsamle erindringer fra Hvidovreborgere fra perioden 1925-40.

Dele af de optagne interviews er så af projektdeltagerne blevet bearbejdet, så de kunne indgå i bøgerne i en umiddelbar læselig form.

Grundmaterialet, båndene og båndudskrifterne findes på Hvidovre Lokalhistoriske Arkiv.

Udover erindringsmateriale indeholder serien samtidigt avisstof og billeder. Avisstoffet er inddraget, både fordi det giver et meget umiddelbart billede af perioden, og fordi det til dels behandler andre sider af det lokale liv, end erindringerne gør, og endelig underbygger avisstof og erindringer i en række tilfælde hinanden.

Enkelte emneområder vil man lede forgæves efter i serien. Det gælder for eksempel politik.

Det skyldes ikke frygt for at tage emnet op, men derimod, at det er et emne, der er bedre egnet til belysning gennem en anden arbejdsform end den, projektet har anvendt.

Serien er først og fremmest rettet mod folkeskolens ældste klasser, der forhåbentlig kan bruge dele af den i forskellige sammenhænge. Denne skolebrug er baggrunden for, at vi har ladet serien være temaopdelt.

Serien er blevet til under et stærkt tidspres, og projektdeltagerne har egenhændigt udført alle arbejdsopgaverne frem til de tekniske processer omkring trykningen.

Hvidovre Lokalhistoriske Projekt retter hermed en tak til de mange Hvidovreborgere, der har medvirket til at muliggøre projektets gennemførelse.

Hvidovre, december 1984

Poul Sverrild

projektleder, mag. art.

Skoleplan

for Hvidovre Kommune i Sokkelund Herred, Københavns Amt.

§ 1.

Hvidovre Kommune har 2 Skoler,

- 1) *Kettevejsskolen*: Skoledistriktet omfatter Kommunen Nord for Brostykkevej.
- 2) *Strandmarksskolen*: Skoledistriktet omfatter Kommunen Syd for Brostykkevej.

§ 2.

I Hvidovre Kommunes Skoler undervises i Overensstemmelse med en i Henhold til Lov Nr. 61 af

29. Marts 1904 § 10 a udarbejdet Undervisningsplan.

§ 3.

Undervisningen er fælles for Drengene og Piger. Skoleaaret begynder den 1. Maj. Den aarlige Eksamen afholdes i April. Undervisningspligten indtræder ved Begyndelsen af et Skoleaar for de Børn, der 1. Maj er fyldt 7 Aar eller fylder 7 Aar før 1. November; paa Begæring af Forældre eller Værge skal et Barn, der er fyldt 6 Aar ved Skoleaarets Begyndelse, optages i Skolen. Undervisningspligten ophører ved Skoleaarets Udgang den 30. April for de Elever, der er fyldt 14 Aar eller fylder 14 Aar inden 1. November.

§ 4.

Ved Kettevejsskolen er ansat en Overlærer, der som Skoleinspektør fører Tilsyn med det samlede Skolevæsen og affatter den aarlige Indberetning over Kommunens Skolevæsen, samt to Viceinspektører.

Ved Strandmarksskolen er ansat en Overlærer. Lærere og Lærerinder ansættes ved det samlede Skolevæsen. Der er for Tiden 13 faste Lærere og 8 faste Lærerinder, 2 Timelærer og 2 Timelærerinder samt 1 Haandgerningslærerinde. Ved indtrædende Vakance i Haandgerningslærerindeembedet vil dette være at omdanne til et Embede for en eksamineret Lærerinde.

Helge Wiese, født i 1914 i Sorø.
Helge Wiese kom til Hvidovre om-
kring 1917.

FRA BYTOFTEN TIL KETTEVEJ

Helge Wiese fortæller her om sin skolegang i Bytoften og på Kettevejskolen.

Jeg begyndte at gå i skole der, hvor der nu er dommerkontor. Om sommeren gik vi barbenet, og om vinteren havde vi træsko på. Dengang var Hvidovrevej jo slet ikke ført op fra Kettevejskolen til Hvidovre Torv, men der var den gamle Hvidovregade, der var hovedfærslen op gennem Hvidovre.

Når man så kom ind på skolen, var der en stor forhal med rum, hvor man kunne stille sine træsko og hænge sin trøje.

Inde i skolestuen stod der en stor kakkellovn. Der var to klasser, en mod vest og en mod øst. Mellem disse to klasser var der en buet dør, så der kunne stå en lærer. Denne lærer kunne faktisk undervise begge klasser på en gang. Det gjorde man nu ikke så tit, men de kunne holde øje med os. Overlærer Claus Petersen, en fremragende mand i alle retninger, boede bag ved disse to klasser.

Der var en sykklasser for pigerne oppe på første sal. Det var gamle frøken Larsen, der underviste i syning. Vi havde hende også engang imellem, når hun var afløser for de andre lærere. Der var lærer Christiansen og lærer Betz, og der var en, der hed lærer Flindt, og så var der Brock Johansen.

Vi havde gymnastiksal i gården. Der var sådan et halvtag, og der stod vores buk, hest, skamler og tov til tovtrækning, og det var meget spartansk. Der var rejst to bomme med en overligger, og så kunne man køre den op og ned til armgang osv.. Vi styrtede rundt derude, når vi havde gymnastik; det var nu meget sjovt. Når det regnede alt for meget, blev det afløst.

I dansk og regning kom vi op til tavlerne for at vise, hvem der kunne skrive pænest. Det var altid hos overlærer Petersen, og vi fik f.eks. et A eller B. Alle kom op for at skrive, og så blev det flotteste udvalgt.

Karaktergivning.

Når vi fik karakterer, var det sådan, at den, der sad forrest, var den dygtigste, og nr. to var den næstdygtigste efter lærerens beregninger. Og så gik det derned ad. F. eks. hvis man var 14 drenge, var den 14. dreng altså dumtest efter den orden.

Så blev man flyttet rundt, og jeg sad oppe i den gode ende, og jeg har da også siddet nr. et. Men hvis man lavede et eller andet, blev man rykket ned, og så blev der sat en anden op. Det skete ikke så tit, men han rokerede sådan, at de dygtigste sad foran. Han skulle vel nok have gjort det omvendt, mener jeg, så de dygtigste sad bagved, for de havde ikke så meget behov som dem, der ikke vidste så meget.

Frisen på Sønderkærskolen.

Jeg kan huske frisen, der sidder oppe på midten af Sønderkærskolen på den side, der vender ud mod Hvidovrevej.

En dag, mens vi havde overlærer Petersen, kom der to meget flotte herrer ind sådan med fuldskæg osv., og de gik og gloede noget på os, mens overlærer Petersen underviste os. Overlærer Petersen sagde,

-Der er ham dér og hende dér.

Så udtog de otte, fire drenge og fire piger, og der var jeg imellem. Der skulle laves en frise, der skulle sidde oppe på spidsen midt på Sønderkærskolen.

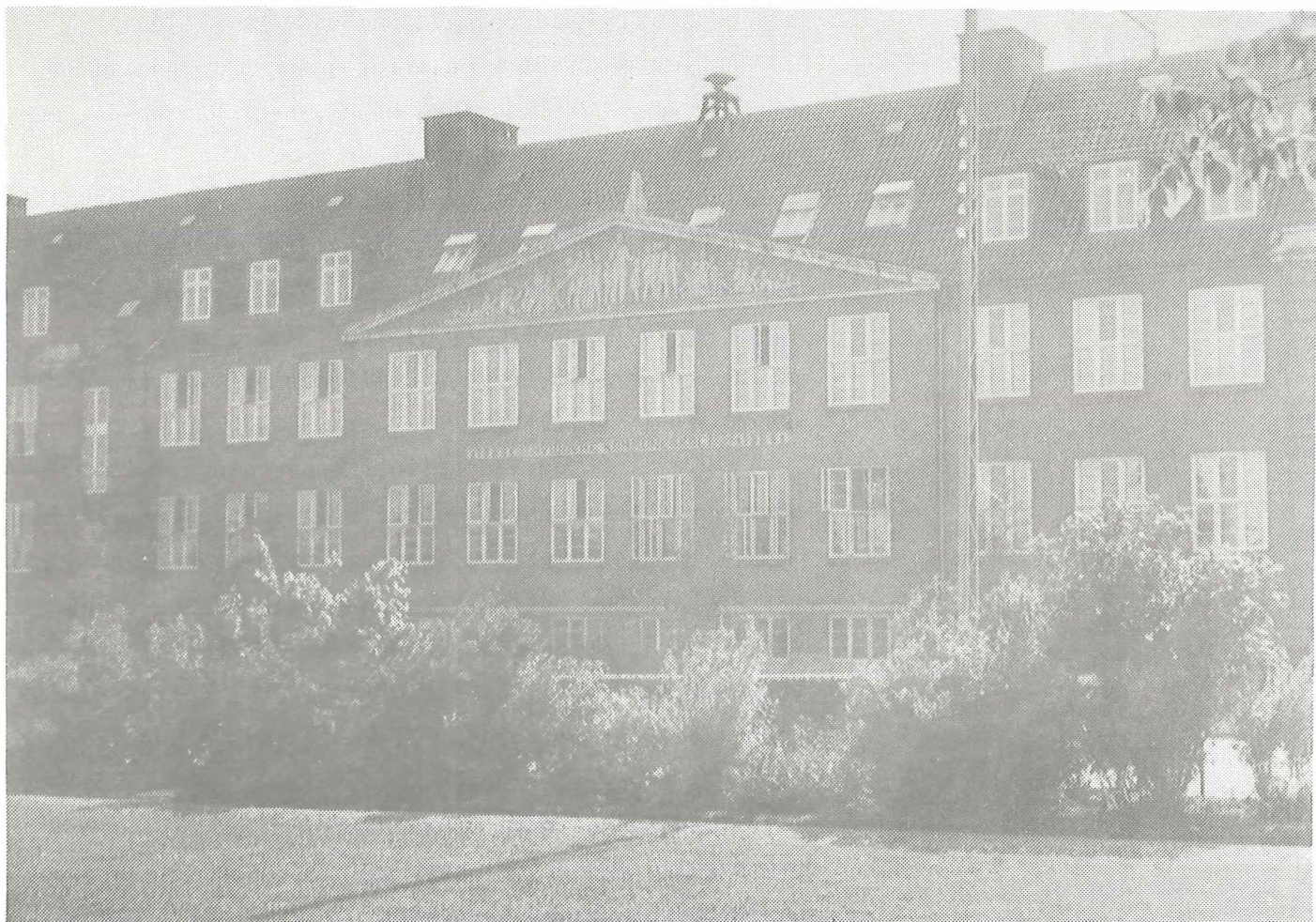
Så blev vi bragt i en eller anden bil ind til en billedhugger, jeg kan ikke huske, hvor han boede, men det var inde på Nørrebro, mener jeg.

Vi blev modelleret og tegnet i alle mulige stillinger. Jeg blev tegnet bl. a. liggende og stående med matroshue og stående med kasket. Der var som sagt fire piger og fire drenge, og vi blev alle sammen sådan mixet, så der var en masse billeder o.s.v., til når de skulle lave frisen.

Vi blev kørt derind de første par gange. Så efterhånden vidste vi, hvor det var, og så tog vi selv derind. Vi kørte eller gik ind til Toftegårdsplads. Der var dengang begyndt at køre en enkelt rutebil, ikke fra Toftegårdsplads, dengang holdt de ved Valby Jernbanestation, og vi tog linie 18 der, og det var med første sal på sporvognen. Vi kørte ind og hoppede af, hvor billedhuggeren boede.

Vi kom ind på hans store atelier. Det var en mægtig bygning med gipsfigurer og broncehistorie o.s.v., og der gik en masse mennesker. De gik i krig med os

på alle leder og kanter, og det var meget sjovt. Vi fik to kroner hver gang, så vi var nogle holdne fyre, når vi tog derinde fra.

prittere på skolevejen.

Dengang gik vi ad Mellemdigsvej til skole. Det var sådan en skærvevej med grøfter på begge sider, og de var altid fyldt med vand. Vi gik hjemmefra en halv time før, så vi lige kunne nå at være oppe i Bytoften, hvor skolen var. Det kunne sådan lige passe med en halv times tid.

Der var nogle, der boede helt ude ved stranden, f.eks. Ellen Knudsen og forskellige andre. De boede helt nede ved Hvidovre Mørtelværk. Så de kom ikke i skole, når vejret var dårligt, og de var tit fraværende på grund af sne. Det var ikke til at stride sig frem, for der blev ikke skovlet sne og sådan; det blev der nok, men det varede altid længe, før det kom ordentlig i gang.

Når man så skulle hjem der om sommeren, var der tit sprittere og løse piger i de her grøfter; det var ganske forfærdeligt. Mange af disse unge mennesker, der lå dér som sprittere, havde delirium, og kastede sig hid og did i kramper. Det gik vi børn og kikkede på, og det var sådan, at vi ikke var bange, men vi var ikke rigtig trygge ved det, fordi nogle råbte efter os, og nogle generede os.

Så skete det flere gange, at overlærer Petersen eller en anden lærer fulgte os på vej ud forbi den nuværende Glimvej, dengang hed den Grønnevej, for at sikre os mod alle de her mærkelige individer, der lå der og drak, og det var jo ikke øl, de drak, det var sprit og mælk blandet sammen med alt muligt mærke-

ligt. De var fuldstændig fra sans og samling, og vi var faktisk lidt halvbanke for dem. Når vi gik i skole om morgenen, var de der selvfølgelig ikke, ikke ret tit i hvert tilfælde.

Jeg kan huske, at der nede på Hovedstensvej stod et æbletræ.

På Kettevejskolen sagde overlærer Petersen til os, at ingen drenge måtte stjæle æbler der, og selvfølgelig var det drengene, pigerne gjorde det jo ikke.

Vi var ikke klar over, at han havde en kikkert, så når vi gik hjem, gik vi selvfølgelig hen og rystede træet lidt og så videre.

Dagen efter måtte man stille op og få et par på siden af hovedet, for han havde kunnet se i sin kikkert, hvem det var. Det sagde han i hvert tilfælde, og det var altid de rigtige. Så var det meget hyggeligt, når man mødte dagen efter, og der vankede, men det var der ikke noget at gøre ved.

Jørgen Munk, født i 1917 i København. Jørgen Munk kom til Hvidovre i 1926.

JØRGEN MUNKS SKOLEGANG

Jørgen Munk fortæller om dengang, han gik inde på Kapelvejen Skole og om Kettevejskolen.

Det var i 1924, jeg startede inde på Kapelvej Skole. Det var kun de første par år, jeg gik derinde, men jeg startede så i 1926 her i Hvidovre.

Om sommeren måtte jeg jo gå til skole. Det tog kun en time derind, men det varede næsten altid ca. $1\frac{1}{2}$ time at komme hjem, for da havde man jo bedre tid.

Det er ikke meget, jeg kan huske fra Kapelvej, men den var gammeldags, for der gik piger i den ene halvdel, og drengene var i den anden, og de var adskilt med et stort plankeværk imellem. Så der kunne man ikke have nogle forbindelser.

Det var en stor omvæltning at komme herud, for da begyndte man med drenge og piger i samme klasse, og det var også mere hyggeligt.

Kettevejskolen startede man med at bygge i 1924, og eleverne kom i 1925, men i 1926 var skolen helt færdig. Dengang, jeg gik i skolen, var vi 500 elever, og noget senere var der 1000 elever.

Det var egentlig meget sjovt at være piger og drenge sammen, men jeg vænnede mig hurtigt til det, og spekulerede i og for sig slet ikke over det.

Jeg tror, vi havde to årlige skoleudflugter.

Kettevejskolens første elev-
hold, 1924/25.

Rejsegilde på Kettevejskolen.

Den ene var en skovtur, som gik til Lund i Sverige. Da tog vi hjemmefra om formiddagen medbringende madpakker, og vi fik vist en sodavand til frokost derovre, og så var vi hjemme sidst på eftermiddagen. Så var der også en tur til Zoologisk Have. Det var vores klasselærer, som vi havde med på de ture.

Vi havde klasselæreren til dansk og skrivning. Det hed diktat og fristil i hver sin time.

Det var sådan, at i Hvidovre begyndte skoleåret 1. april, men derinde på Kapelvej begyndte vi først den 1. august, så jeg har faktisk sparet tre måneder i anden klasse.

Derimod har jeg gået to år i 7. klasse, fordi jeg var begyndt som 6 årig inde på Kapelvej, og man kunne dengang ikke gå ud af skolen, før man var fyldt 14 år.

Vi havde forskellige fag, der var dansk, regning og stil. Så havde vi religion, geografi og gymnastik, og da vi kom i 5. klasse fik vi engelsk, som jo var det eneste sprog, vi havde. For eksempel havde vi ikke sløjd, det kom først i de senere klasser.

Vi gik i skole hver dag fra kl. 8.00-13.00, men en af dagene var til kl. 14.00.

Hvergang en af lærerne kom ind ad døren, så rejste vi os op og stod ret, indtil der blev sagt, "Sæt dig ned", og selvfølgelig når de gik, så var det op at stå ret og se pæne ud igen.

Selvfulgelig sagde man "De" til læreren i den tid, jeg har gået. I skolen har jeg aldrig sagt "Du".

Lærerne behandlede eleverne pænt, og der var respekt til begge sider. Vi fik tit et rap over fingrene med spanskrøret eller linealen, men ellers var det ikke de store ting, der skete.

Joe, jeg har engang set en lærer, som blev rigtig tosset på en elev. Det var ellers en stor og kraftig elev, men de kom altså op at slås. For eleven ville sgu' ikke finde sig i at få nogen på huden, så han slog da bare igen.

Vi blev afstraffet, hvis vi for eksempel ikke havde lavet vores hjemmeopgaver. Så fik vi et lille rap over fingrene.

Vi skulle jo lave noget.

Pjækkerter, dem var der temmelig mange af dengang, og der var mange, der blev væk en dag ind imellem, hvor forældrene altså ikke vidste det. Så vankede der også nogen på nakken.

Forældrene fik først besked, hvis det var noget, der foregik for tit. Det var skolebetjenten, som havde det hverv, når han skulle rundt til forældrene.

Han kørte hjem til de forskellige for at sige, at de ikke havde været i skolen de og de dage.

Så fik de en mulkt, en bøde. Jeg kan sgu' ikke huske, hvor meget det var. Nok omkring 1,50 kr. om dagen. Den bøde skulle forældrene så betale.

Der var ikke noget med karakterbog, det eneste, du fik at vide, var, om du kom op i den næste klasse eller ej.

Der var sådan set ikke rigtigt nogen forskel på os. Åh, man kunne jo godt se, om der var nogen, der havde mere råd end andre, men nogen "dumme", det syntes jeg ikke, at der var.

Der var en "E" klasse. Det var en sinkeklasse til de elever, der var lidt bagefter, og som fik lidt ekstra undervisning. De var samlet fra alle klasserne på skolen, men rigtige dumme, det var der sgu' ikke nogen af dem, der var.

Undervisningen foregik på den måde, at læreren startede fra den ene ende og ned igennem rækkerne til den næste række. Det var efter tur hele vejen igennem, uanset hvilken time det var.

Det var egentlig meget godt, for du vidste altid, hvornår det var din tur, så der var tid til at snyde undervejs.

Vi blev jo ikke hørt i lektien så længe ad gangen. Kunne du den, så var det nok med to linier, men hvis man ikke kunne, så skulle man høres i hele verset. Det var besværligt, for eksempel skulle du kunne salmevers og din katekismus udenad.

I dansktimerne stavede vi efter en trykt bog, senere blev der dikteret en diktat, som man selvfølgelig skulle skrive, og der var også fristile.

Når vi var færdige, blev det samlet sammen og rettet. De ord, du havde stavet forkert, skulle du så skrive om en fire, fem gange.

I starten af regnetimerne blev selve regnestyk-

kerne skrevet på tavlen, som vi så skrev af efter, og afleverede så facitet bagefter. Senere fik vi vistnok trykte regnestykker, som så bare skulle regnes og afleveres igen.

Tabellerne skulle vi kunne ret tidligt. Den lille, den skulle vi i hvert tilfælde kunne i 3. klasse.

Engelsktimerne foregik på samme måde som de andre timer. Du fik to, tre stykker, der skulle læses udenad. Der var sgu' ikke nogen af forældrene, som dengang kunne engelsk. Nogen har der vel nok været, men det var ikke almindeligt.

Hjemme hos os har jeg aldrig set nogen af mine forældre hjælpe med lektierne. Dem klarede man selv.

Gymnastik startede normalt med fritstående øvelser i et kvarter, så sprang vi buk, kraftspring, og hvad der nu ellers var. Om sommeren spillede vi bold ude i gården. Det var nok en gang, måske to gange om måneden.

Om sommeren blev vi kørt ned til badning i Søbadet. Når du kom ud for enden af badeanstalten, var der bygget en dameafdeling til højre og en herreafdeling til venstre. Desuden var der et fællesbassin i midten.

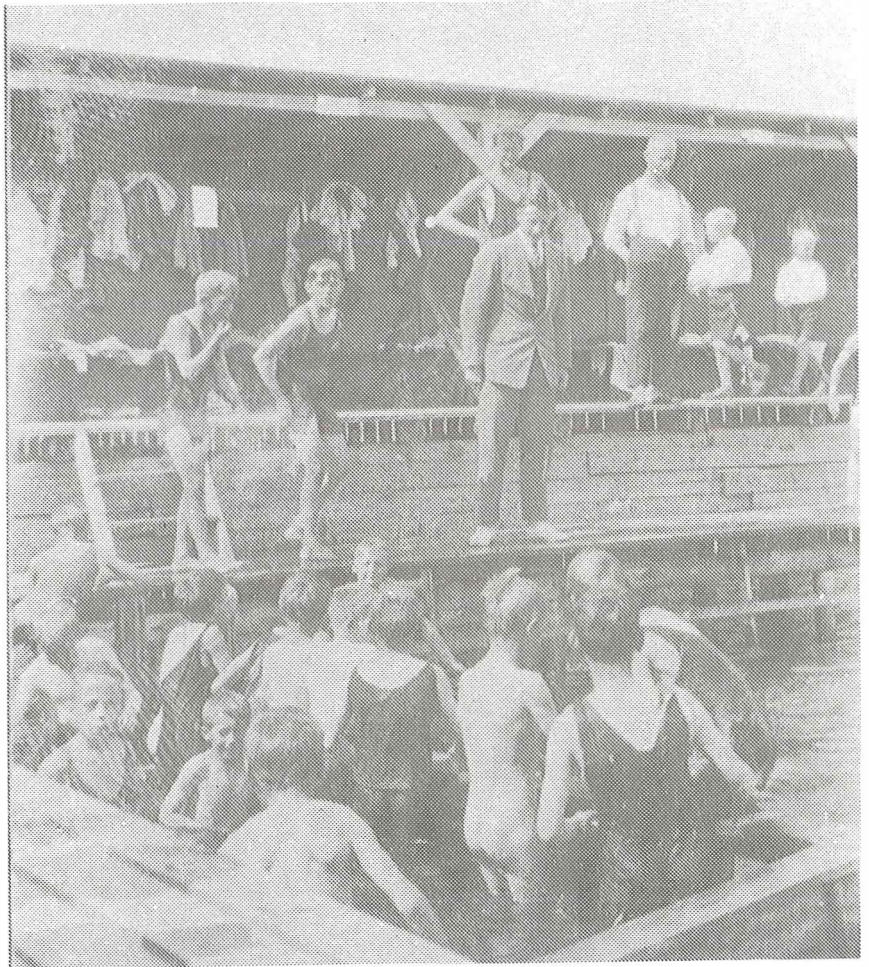
Der var ståltråd nede i vandet, så man ikke svømmede ind til hinanden. I fællesbassinet, var det ikke nok at have badebukser på, du skulle have en hel badedragt på. Det var meget sjovt, når vi var ude at svømme i gymnastiktimerne.

Der var en overgang en restaurant derude, men den

forsvandt, og til sidst tog isen hele badeanstalten, og der blev ikke meget tilbage.

Der var da også en skibrute, som sejlede inde fra byen. Den kom sejlede inde fra havnen og lagde til ved badeanstalten. Derfra kunne man så sejle videre ned til Klintekro ved Trylleskoven.

Det var en meget fornem sejlads. Det var det.

Svømmeundervisning i Hvidovre
Søbad.

Skolebørnenes Badning.

Som det fremgaar af sidste Uges Referat fra Sogneraadets Møde i Torsdags, faar de ældste af Skolens Klasser, atter i Aar i Sommermaanederne, Adgang til Søbad og Svømmeundervisning istedetfor Gymnastik.

Der er vel ingen Tvivl om, at denne Ordning betyder uhyre meget for Børnenes Sundhed. Et herligt forfriskende Bad, istedetfor en Times sveddryppende Øvelser i en lummervarm Gymnastiksal, hvem kan da mon staa imod.

Vi hilser med Glæde den Forstaaelse og Offervillighed, Sogneraadet lægger for Dagen, naar det gælder Børnenes Ve og Vel, og vi tror derfor ogsaa, vor næste lille Bøn vil finde lutter velvillige Øren, om ogsaa vi nok maa vente med dens Realisation til næste Aar.

Vi beder for, at der maa blive indført obligatorisk Svømmeunder-

visning for Skolebørnene i Sommertiden. Saaledes at alle Skolebørnene skal lære at svømme. Det er nu ikke nogen ny Taube, fra vor Barndomstid huskes, at der allerede dengang var indført Svømmeundervisning for Skolens 4 ældste Klasser, og vi maatte aandeligt alle i Selen, enten vi var vandakræk eller ej. Som et Eksempel kan jeg nævne, at i den Skoleklasse, hvor jeg var Elev, havde alle opnaaet Frisvømmebevis, da vi naaede næstsidste Klasse.

Naar vi nu har faaet saa god Adgang til Søbad, som vi har i vor nye Badeanstalt, saa bør vi udnytte denne Fordel i fuldeste Maal. Og ikke at forglemme, at de Penge, Sogneraadet saa velvillig ofrer for den opvoksende Slægts Sundhed, det er Guldpenge, der ad Aare kommer igen med Renter.

Det var kun denne lille Bøn.
Red.

SKOLEBØRNEENS SØBADE

Udgifterne ved Skolebørnenes Søbæde i Sommer er nu opgjort og andrager iberegnet Kørsel til og fra Badet, Honorar til Svømmelærer og Lærerinde, Afgift til Badeanstalten og Rekvisitter, ialt 1250 Kr. Det er en Udgiftspost Sogneraadet kun vil faa Glæde af, Søbadenes Indvirkning paa Sungheden er velkendt, og den Svømmefærdighed Børnene tilægner sig, vil senere i Livet komme dem til Gode paa mange Omraader.

Litzen Ejgren, født i København
i 1918. Kom til Hvidovre i 1919.

STRAF I SKOLEN

Litzen Ejgren fortæller her om afstraffelse og om dengang, hun løb hjem fra skolen.

Jeg startede med at gå i skole i 1925 på Kettevej-skolen, og der gik jeg i syv år.

Vi havde 4-5 timer om dagen, fagene var bl.a. regning, dansk, geografi, historie og gymnastik.

Dengang var det meget anderledes, fordi da skulle man jo læse hjemme, og man blev hørt en efter en. Jeg havde lidt svært ved at kunne mine lektier. Jeg læste hjemme, og så lagde jeg bogen under hovedpuden, fordi jeg skulle huske det, når jeg kom i skole. Når jeg så kom derover, havde jeg glemt det, men jeg havde en god sidekammerat, og hun hviskede til mig, så jeg kunne svare.

Hvis man ikke kunne sine lektier, måtte man sidde over. Det har jeg prøvet mange gange.

Man skulle sige "De" og efternavn til lærerne. Når overlæreren kom ind i klassen, skulle man rejse sig op og stå ved siden af sin pult, indtil han sagde, at vi måtte sætte os igen. Ligeledes stillede vi op i rækker nede i skolegården to og to, før vi gik op i klasselokalerne. Når vi kom om morgenen, skulle vi synge morgensang og bede fadervor.

I frikvarterene hinkede og sjippede vi. Vi havde ingen legeredskaber, og vi måtte ikke lave glideba-

ner. Jeg synes, der var meget med drillerier. Man kunne f. eks. blive drillet p.g.a. sin påklædning, vi gik jo altid i træsko og hjemmestrikkede strømper.

Når man havde været til eksamen, fik man en seddel med sin karakter på. Den skulle man så vise til sine forældre. Jeg var ikke så dygtig i forhold til mine søskende, men mine forældre sagde ikke noget til det.

Klikedannelse var meget almindeligt dengang. Jeg var sådan en bulderbasse, men der var mange, der havde en bestemt, de var sammen med og fulgtes med til skole. Dengang havde jeg en slyngveninde. Vi legede med dukkevogn og forskellige andre ting. Vi samlede også på glansbilleder, vi havde dem i nogle bøger, vi havde foldet.

I klasselokalerne var der faste borde, altså et bord og en bänk sammen. Der stod tre rækker, og der sad man altså to og to, pigerne for sig og drengene for sig.

I den midterste række var den ene halvdel piger og den anden halvdel drenge. Der var ikke noget flovt i at sidde i den række, det var mere flovt at sidde nede bag i lokalet. Det var ligesom om, at de, der sad foran, var lidt finere end dem, der sad bagi.

I klasselokalet var der en lang tavle, og foran var der en repos, hvor læreren havde sit kateder. Når man skulle høres i sine lektier, kom man op at stå foran tavlen, og hvis man ikke kunne dem, kom man i skammekrogen, men det har jeg aldrig prøvet.

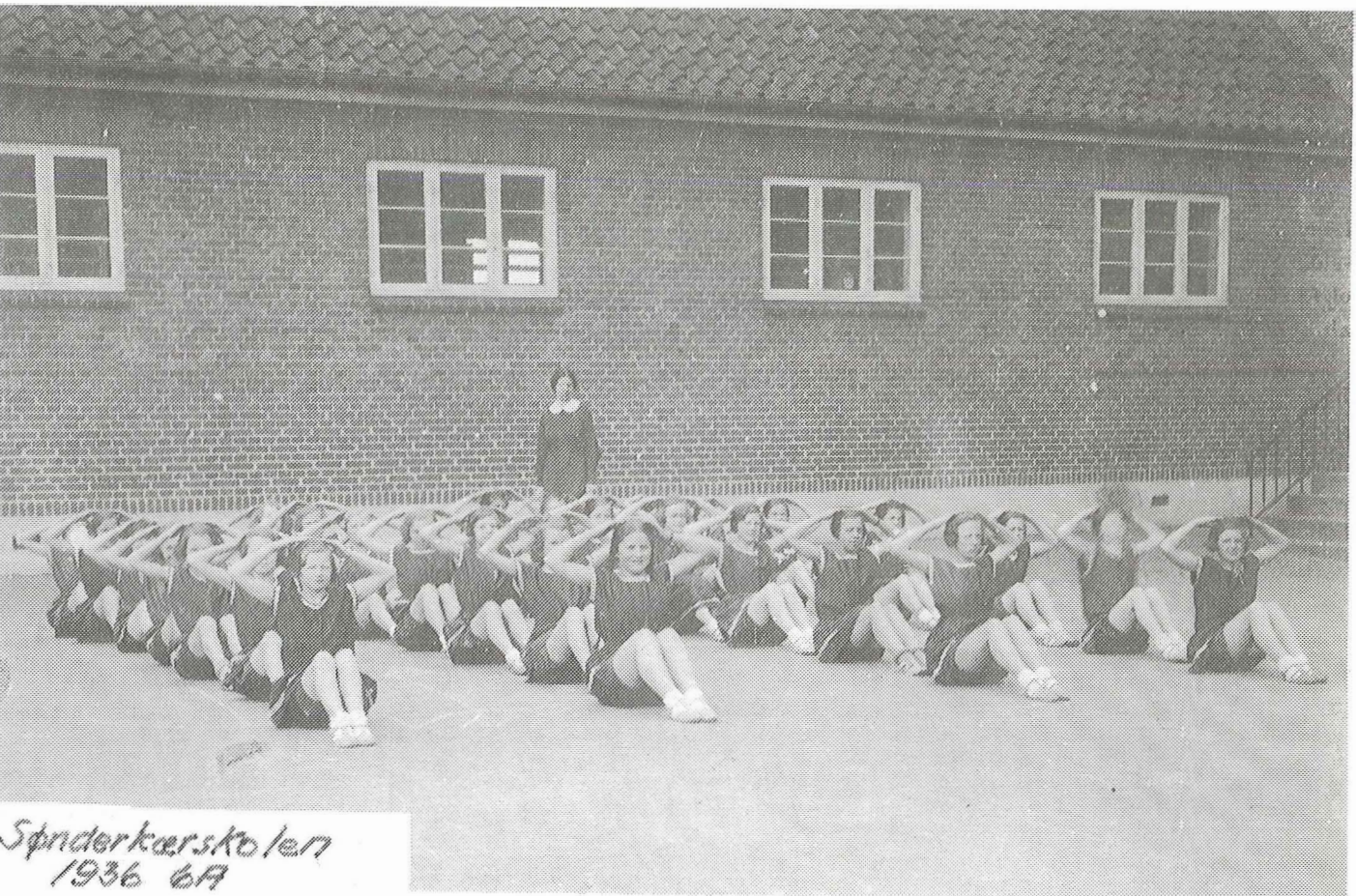
Der var meget terperi og udenadslære dengang. Vi skulle lære to, tre salmevers udenad om ugen, og vi skulle tabeller udenad hver dag. Hvis man ikke kunne sine tabeller, fik man lov til at sidde efter. Jeg kunne ikke så godt lide de fag, vi havde i skolen, kun gymnastik.

Der var en af lærerne, vi drillede meget. Det var Birktoft Sørensen. Ham kaldte vi for "Australnegeren". Det var fordi, han var sådan lidt mørk i det, og han var meget streng og hård ved os. Han havde engang vredet min broders øre, så det hang og dinglede. Han slog os over fingrene og hev os i nakkehårene.

Dengang jeg gik i skole, havde jeg meget med bylder, og det var jo meget tit, at jeg ikke kunne mine lektier. Min lærer, som hed Ewald, gik engang hen og spurgte min søster, om jeg havde læst på mine lektier, og det sagde hun nej til, for jeg havde ikke været hjemme hele dagen. Jeg havde sagt til ham, at jeg havde læst, men at jeg ikke kunne huske det. Så kom han ned til mig. Jeg havde bind om hovedet, for jeg havde en stor byld ved øret. Så gav han mig sådan en øretæve, så den her byld sprang op. Da blev jeg så tosset, at jeg løb hjem, for jeg vidste, at min far var derhjemme. Så gik min far med mig hen på skolen efter først at have fortalt mig, at jeg ikke måtte gå hjem fra skole. Da vi var kommet hen på skolen, spurgte min far Ewald, om han ikke kunne se, at jeg havde bind om hovedet, så der var et eller andet i vejen. Godt

nok måtte jeg ikke lyve overfor ham, men han måtte jo heller ikke slå mig, når jeg havde bind om hovedet.

Gymnastik i skolegården på
Kettevejskolen, 1936.

Skolen og Hjemmene.

Vi har modtaget nedenstaaende Indlæg, som vi ikke mener at kunne nægte Optagelse.

Til Klø hos?

Før i Tiden blev Inspektøren brugt til Bussemand for Børnene paa Skolen, naar Læreren gav op og ikke kunde faa dem til at makke ret, det er ikke Tilfældet mere, nu sker det paa den Maade at Forældrene bliver truet med Værgeraadet, hvilket Læserne vil faa at se af følgende Brev, som vor Søn kom hjem med en Dag.

Hr. Olsen. Da E. har kastet sin Læsebog og sin Salmebog bort. skal jeg herved tillade mig at meddele Dem at De selvfølgelig straks maa købe to nye Bøger i Stedet for de bortkomne. Det kniber i Forvejen haardt for ham at faa lært sine Lektier hjemme. I Dag møder han saaledes uden at have lært sin Tabel, uden at have regnet sine Regnestykker og uden at have skrevet sin Hjemmeskrivning. Man vil derfor, hvis han ikke til i Morgen har lært sine

Lektier og møder med to nye Bøger, øjeblikkelig blive sat over i 2 Klasse D. Iøvrigt vil hans mangelfulde Opsigt fra Hjemmets Side blive meldt til Værgeraadet.

Med Agtelse

S. Birktolt Sørensen

Altsåaa Drengen har ikke skullet fra Skolen, Forbrydelsen han har gjort sig skyldig i er at han har kastet sine Bøger væk, og efter Læreren's Udsagn ikke læst sine Lektier hjemme, at Bøgerne kan bortkomme er vel hændelig for ethvert Barn, og at Drengen ikke hører til de dygtigste, det bøjer vi os for, men Skolen er vel for andre end Duksen, paa den Plads kan alle Børn jo ikke sidde, men at Forældrene har et saadant Ansvar, at hvis Børnene ikke kan deres Lektiersaa kommer Værgeraadet, det synes vi alle Forældre i Hvidovre bør kende.

O.

— — —
Vi har flere Gange tidligere beskæftiget os med Skolen og dens Arbejde, og ogsaa forsøgt at faa en retledende Bemærkning fra Skolens Ledelse. Men vi har hver Gang faaet den Besked, at man syntes ikke vi skulde blande os i Skolens Arbejde, det forstod Skolen selv bedst at ordne paa bedste Maade.

Det ser imidlertid ud til at den Maade Skolen har ordnet sit Arbejde paa, netop er den Maade der ikke tiltaler Hjemmene eller rettere sagt Forældrene. Utallige er de Besværinger vi har modtaget fra Forældre, der formener at Skolen forcerer Undervisningen i en Grad der absolut ikke er nødvendig, og derved paalægger Børnene — og Forældrene — saa meget Hjemmearbejde saa det nærmer sig det uoverkommelige. Forældrene er af den Mening at Børnene skal lære i Skolen og ikke hjemme.

Det viser sig da ogsaa at Børn der kommer fra andre Skoler, bliver sat en Klasse tilbage naar de indmeldes i Hvidovre Skole, ene og alene fordi de var længere tilbage med Undervisningen i den Skole de kom fra.

Vi har hver Gang svaret Forældrene, — hvorfor danner Forældrene dog ikke en Forældre-

förening, thi en saadan Forening vil være det rette Forum til at fremføre sine Anker for, og er den tilstrækkelig betydende vil den kunde udføre et gavnligt Arbejde paa Skolesagens Omraade. —

Det vi i ovenstaaende særlig vil hæfte os ved, er Spørgsmaalet om Lærerens Kompetense til at true Forældrene med Værgeraadet. Vi mener at Skolen har en Leder der i Spørgsmaal af den Art, der jo ikke er ganske betydningsløse for Hjemmene, er den der træffer Afgørelse — og ogsaa er den der fører den truende Afgørelse ud i Livet. En Trusel som ovenstaaende kræver et Ansvar, som ikke uden videre kan læsses over paa en ung-uerfaren Lærer.

Vi finder det ligeledes forkasteligt at man lader en saa alvorlig Trusel passere, uden at man forinden har undersøgt, om Forældrenes Forhold gør en saadan Trusel berettiget.

Indsendt.

— 0 —

Hvidovre d. 1. Oktober

Hrr. Redaktør Madsen.

De bedes give Plads forfølgende:

I Anledning af Artiklen i forrige Nummer af Hvidovre Avis om Skolen og Hjemmene, hvori Hr. O. beklager sig over et Brev han har modtaget af Lærer Birktoft Sørensen, og hvori han bebrejder Hr. Os. Søn, at han har kastet sine Bøger bort, og kommer til Skole uden at have læst sine Lektier, og tilsidst truer med Værgeraadet, skal jeg ikke undlade følgende Bemærkninger:

Med Hensyn til Børnenes Undervisning, tror jeg at man herude i Hvidovre kun har Grund til at være tilfreds ingen af vore Børn kan nemlig lære for meget, og er der en eller anden, der ikke kan følge med i Undervisningen i den Klasse vedkommende Barn gaar i, vil jeg mene

at Læreren kan bedømme i hvilken Klasse Klasse Barnet bør gaa, at Læreren har bebrejdet Barnet, at han har kastet Bøgerne bort, er selvfølgelig Læreren Pligt, da Kommunen hvert Aar ofrer store Summer til Bøger og af den Grund maa forlange at Børnene passer paa dem. Til det sidste i Brevet, hvor Birktoft Sørensen truer med Værgeraadet vil jeg meget forme den Stilling Læreren der har indtaget, og jeg vil mene, at Overlæreren paa det kraftigste paataler dette, og instruerer sine Medhjælpere at ingen Skrivelse af den Art udgaar fra Lærerne uden først at have raadført sig med ham, baade i sin Egenskab af Overlærer og Værgeraadets medlem.

Ludvig Rasmussen

Medlem af Skolekommissionen

Herdis Pedersen, født i 1923 i København. Hun kom til Hvidovre i 1924.

7 ÅR PÅ KETTEVEJSKOLEN

Herdis Pedersen fortæller om sin skolegang på Kettevejskolen.

Jeg begyndte at gå i skole på Kettevejskolen i april 1929, og der gik jeg i syv år.

Dengang var der ikke mellemskole her i Hvidovre, men det kom ret hurtigt efter, at jeg gik ud, men skulle man have mellemskoleeksamen og studere videre, måtte man flytte skole og så gå inde i Linnésgade i København. Der kunne man komme ind efter tre måneders specialundervisning efter de syv års almindelig skolegang og så tage en preliminæreksamen dér fra.

Hvis der kom et barn fra København, som skulle gå i skole her i Hvidovre, så var det helt almindeligt, at vedkommende blev sat en klasse under den, man normalt hørte til. Og vi sagde herude,

-De er da meget dummere inde i København, de kan ikke følge med.

Men årsagen lå i, at de i København havde fået så mange flere fag, end vi havde i Hvidovre, og da vi havde det samme timeantal, kunne de jo ikke få gjort så meget ud af hver enkelt fag, hvor vi var kommet meget længere frem.

De havde f.eks. både engelsk og tysk, hvor vi kun havde engelsk. Matematik havde vi kun, hvis vi even-

tuelt skulle på det præliminærkursus; så fik vi lidt grundlæggende undervisning for ikke at stå helt på bar bund.

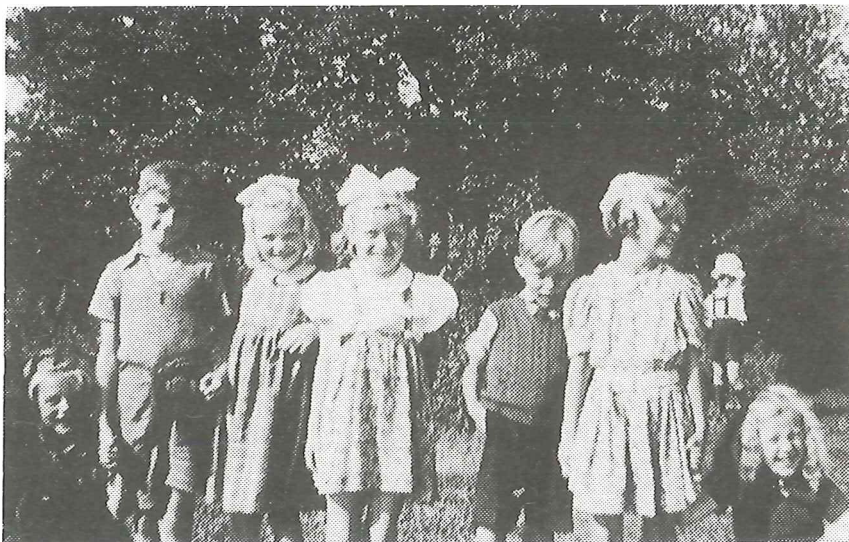
Skoleudflugter.

De første tre skoleår var vi på den sædvanlige skovtur til Zoologisk Have, men efterhånden begyndte vi at tage på skovture, der gik lidt længere ud. Jeg kan huske, at vi var i Helsingør, og vi har også været i Roskilde Domkirke.

I 1935 var vi i Vordingborg; det var på det tidspunkt, hvor de startede med at bygge Storstrømsbroen. Der var sat piller ned ude i vandet, og så blev vi sejlet en tur rundt om de piller, for at vi kunne se dem på nært hold.

Engang var vi også i Jylland. Vi havde Søren Birktoft til klasselærer, og da han var fra Jylland, ville han gerne vise os lidt rundt derovre.

Skolebørn fra Strandmarksskolen på udflugt.

Normalt kunne han godt være lidt streng, men på den tur var han et helt andet menneske.

Vi skulle hver betale 12 kr. for en hel uge, hvor vi tog rundt og boede på forskellige vandrerhjem. Det var en meget dejlig tur.

Hvidovre Avis 23.3.28

Skole-Censuren.

Den aarlige Eksamen i Hvidovre Skole staar nu atter for Døren. Det bringer Tanken hen paa den Kritik, der kom til Udtryk i Fjor angaaende Censuren særlig naar den udøvedes af Personer, der skønnedes uegnede dertil baade af Hensyn til Intel ligens og ogsaa af andre mefe specielle Grunde.

Det forekommer mig uheldigt at beskikke Personer til at bedømme Børnenes Arbejder, naar disse Censorer savner de nødvendige Forudsætninger dertil. Børnene faar let en Følelse af, at der ikke tages det Hensyn til deres Arbejder, og dette skulde dog frem for alt søges undgaaet. Børnene har i Virkeligheden et rimeligt Krav paa enhver Opmuntring og Tilskyndelse, som kan give dem Lyst til at udvise den størst mulige Flid og Dygtighed.

Børnene imødeser Eksamenen med højtidelig Alvor, og de søger sikkert at præstere det bed-

ste, og var det derfor ikke retfærdigt, at deres Kvalifikationer blev vurderet af Folk med fornødent Indsigt. Lærerpersonalet, som med utrættelig Flid og Taalmodighed søger at bibringe Børnene det størst mulige Fond af Kundskaber, kunde ogsaa nok fortjene en mere fagmæssig og betryggende Bedømmelse af Børnenes Eksamensarbejde, i alt Fald for saa vidt angaar de ældre Klasser.

Da det kun er faa Forældre, som overværer Eksamenen, tillader jeg mig at foreslaa, at denne for de ældre Klassers Vedkommende afholdes efter Kl. 6 Eftm., hvorved det bliver muligt for Forældrene, at komme til Stede, idet Grunden til deres sædvanlige Udblivelse sikkert mere maa søges i Mangel paa Tid end i Interesse for Sagen.

Naar man erindrer den store Tilslutning, til Sang- og Gymnastikopvisningen i Fjor, der netop faldt om Aftenen, giver det grund det Haab om at møde Forstaaelse hos Forældrene, som sikkert i stort Tal vil give Møde og paa den Maade bidrage til at knytte Baandet mellem Skole og Hjemmene stærkere sammen. I Tilslutning til min foranstaa-

ende Henvisning til den store Tilslutning til Sang- og Gymnastikopvisningen i Fjor skal jeg tillade mig at spørge, om det ikke er muligt i Gymnastiksalen at reservere flere Pladser til Tilskuerne f. Eks. ved at tage noget af hver sin Ende af Salen til dette Formaal.

B. Green

AARSEKSAMEN

5'-6' og 7' APRIL 1937

BEGGE SKOLER : Mandag d. 5' April Kl. 19,30 :

Fremvisning af skriftl. Arbejder, Haandgerningsarbejder, Tegninger m.v.
samt Gymnastikopvisning og Sang.

SKOLEN VED KETTEVEJ :

Eksamens i	
I. Mkl. : Mandag, Tirsdag, Onsdag	Side 1
8' Kl. : Onsdag Fmd.	- 1
7' Kl. : Tirsdag Eftm.	- 1
6' Kl. : Onsdag Fmd.	- 1
5' Kl. : Tirsdag Eftm.	- 2
4' Kl. : Tirsdag Fmd.	- 2
3' Kl. : Onsdag Fmd.	- 3
2' Kl. : Tirsdag Fmd.	- 3
1' Kl. : Tirsdag Eftm.	- 3

STRANDMARKSSKOLEN :

7'-6'-5' Klasserne) Tirsdag (- 4
4'-3'-2'-1'			-

NY LÆRERINDE

Arbejdsløse lærere.

Sylvia Leide fortæller om sin tid som lærerinde i Hvidovre.

Jeg blev uddannet til lærer i 1933. Jeg boede på Frederiksberg dengang, og vi fik ustandselig at vide på seminariet de sidste år, at vi ikke skulle regne med at blive fast ansat i hvert tilfælde ikke de første fem år.

-I må søge kursus og ekstraudanne jer, og regn ikke med at der er nogen, der står og kalder på jer.

Og det var der heller ingen, der gjorde. Der var en fantastisk arbejdsløshed blandt lærere dengang. Der var et ønske blandt seminarister i hvert tilfælde i min klasse, og det var vel ikke noget særligt for den, at man gerne ville ind ved Københavns, Frederiksberg eller Gentofte Skolevæsen, som var anset for de mest attråværdige. Det hang nok sammen med, at det var kommuner, som havde råd til at gøre noget for deres skolevæsen.

Der var mange, der sad hjemme ved telefonen og ventede på en opringning, at der var en dags arbejde her eller tre dage der eller i heldigste fald et barselsvikariat, men mange ventede i fem år. Jeg ved en enkelt, som først blev ansat efter ti års vikariater. Det var barsk. Men de havde ikke søgt ud i omegnskommunerne, der jo var i kolossal udvikling på det tids-

Sylvia Leide, født i 1911 på Frederiksberg. Kom i 1937 til Hvidovre.

punkt. De fleste syntes jo, det var helt udenfor lands lov og ret.

-I Hvidovre, du godeste, hvad vil du derud efter?

I vores klasse var vi tre, der søgte ud til Hvidovre, og en enkelt søgte til Rødovre. Og vi blev ansat og fik helt anderledes gode arbejdsvilkår. Vi fik vores egne førsteklaser, som vi kunne arbejde fast og roligt med.

Transport til arbejdet.

Turen på arbejde foregik med rutebil eller på cykel. Og der var nu noget hyggeligt ved disse rutebiler. De holdt ved Toftegårds Plads og ventede, hvis de vidste, man skulle med den dag. Det var provinsagtigt og rigtig hyggeligt.

Man kunne også risikere, at en af buschaufførerne var meget interesseret i en avisartikel. Der var jo en slags endestation på Toftegårds Plads, og så var det naturligt, at de læste deres morgenavis der. Men så sad vi og trippede af nervøsitet for ikke at komme for sent. Jeg husker en morgen, vi svingede ind på den runde plads nede for enden af Strandmarksskolen; så hørte jeg klokken ringe og har nok lidt irriteret sagt,

-Så for søren da!

Hvorpå chaufføren så op og sagde på et bredt sjællandsk,

-Ska ar skrive een sæddel?

Det var nu ikke nødvendigt, og det skete kun den ene gang.

Min første klasse.

Disciplin.

Min første 1. klasse på Strandmarksskolen talte 42. Og jeg kan godt sige, at jeg var lidt chokeret, da jeg stod og så dem passere to og to og to og to og tænkte, hvornår i alverden.....hvornår holder det op det her. Men det var egentlig en meget dej-

lig klasse. De var kvikke og nemme at have med at gøre.

Når de satte sig ved bordene, gjorde de det stille og foldede hænderne på bordet. Det havde man åbenbart lært dem hjemme, for det var ikke min idé.

Efter hvert frikvarter hentede hver lærer sin klasse nede i gården. Man stillede op på række, når klokken ringede ind, og når man så kom op på gangen, stod man også opstillet udenfor klassen for at skaffe ro, inden man gik ind. Og så gik man roligt ind.

Sociale forskelle.

Det var en uskreven regel, at børnene i 1. klasse skulle kunne læse til jul. Og for lærerne var det jo et mål, man burde nå, ellers syntes man ikke, at man var en god lærer.

Det kunne de da også allesammen mere eller mindre godt. Men det skal også lige nævnes, at vi dengang havde flere dansktimer end nu, og den enkelte time var længere. Det måtte jo nødvendigvis give et større udbytte.

Vi havde ikke noget, der hed hjælpeklasser, og der var ingen ekstraundervisning af nogen art. Man måtte forsøge at klare det på bedste vis, og det lykkedes jo i de allerfleste tilfælde.

Der var større sociale forskelle dengang. De fattigste var dårligere stillet dengang end de dårligst stillede nu. Man kunne se det på tøjet og høre det på sproget. Arbejdsløsheden gjorde virkelig nogle mennesker fattige, og det gjorde sig gældende er-

næringsmæssigt. De fik jo ikke den sunde gode kost, de skulle have. Der var for meget med kaffe og blødt brød.

Elevsortering.

Vi havde dengang det, vi kaldte formiddags- og eftermiddagsundervisning. Forskellen lå i, at nogle mødte tidligt om morgenen og andre om formiddagen. Det første var det mest eftertragtede, og der gjalt det om at være tidligt på færde som forældre og få børnene meldt ind.

Hvidovre Avis 10.2.39

INDSKRIVNING AF SKOLEBØRN

ved Hvidovre Skoler foregaar nu i Februar. Børn, der er født inden 1. April 1932, skal indskrives. Børn, der er født mellem 1. April og 1. Juli, kan indskrives og er berettiget til Udskrivning efter 7 Aars Skolegang. Ogsaa kan Børn, der er yngre, men som omnes indskrevet nu, ikke indskrives efter 7 Aars Skolegang, men indskrives efter normale Regler. Indskrivningen finder Sted paa Skolerens Kontorer hver Dag Kl. 12—13 indt. Lørdag. Børn paa Brostykkevej og syd for denne hører til Strandens Skole, den øvrige Del af Kommunen til Kettevejsskolen. Daabs- og Vaccinationsattest skal medbringes, og man tilraader at lade Børn, der skal indskrives næste Aar, vaksineres i Aar.

Man foretog faktisk lidt af en sortering, idet man sagde, at de forældre, der kom og meldte deres børn tidligt ind, var nok interesserede forældre, så de børn ville man have i formiddagsklasse.

Inspektøren kunne ogsaa finde på at spørge forældrene, om barnet havde nogle søskende på skolen. Og så vurderede han, hvordan de klarede sig bogligt; og var de gode, ja så sagde man A-klasse til de mindre søskende.

Så det blev lidt af en sortering, sådan at A-klasserne, udfra en boglig betragtning, havde det bedste elevmateriale. Og kun i specielle tilfælde kunne det lade sig gøre at flytte klasse. Hvis forældrenes arbejdstid kom på tværs af tiden.

pensaprotokol.

Der var en form for kontrol med lærerne. Det foregik på den måde, at vi havde en pensaprotokol. Og der havde hver lærer pligt til at skrive, hvad man havde gennemgået, og hvor langt man var kommet i de forskellige bøger.

F. eks. var vores regnebog inddelt i timer. Og det var meningen, at man skulle nå i hvert tilfælde en regnetime pr. undervisningstime. Skriftlig dansk var ligeledes opdelt i timer.

Denne pensaprotokol overvågedes så af inspektøren, hvis pligt det var at gennemgå den ved månedens slutning.

Vikar for 7'ende D.

Det allerførste løse vikariat, jeg havde på Kettevejskolen, var en 7'ende D. Det var min første dag i Hvidovre, og jeg skulle være vikar for en fru Madsen, der skulle have barselsorlov.

Jeg husker, at jeg var meget spændt på at skulle ned og hente denne her 7'ende D, der var en ren drengeklasse. Det var nogle lange fyre, der stod der med "sixpence" på. Det var disse ternede kasketter, der var moderne dengang. De var trukket godt ned i panden, og hænderne var dybt begravet i bukselommerne.

Og så kom jeg, der dengang var 22, og jeg blev målt fra top til tå af de her gutter. Og så var det faktisk lidt af en sejr, da en af dem strøg kasketten og sagde,

-Nå ja, den frøken kan jeg jo godt tage kasketten af for.

Og så var jeg accepteret, og jeg må sige, at jeg ingen disciplinære vanskeligheder havde.

Da vi så skulle skrive diktat, undrede jeg mig lidt, for jeg husker tydeligt det første udbrud, der lød,

-Frøken, ska' der "d" i vand?

Og det for gennem mit hoved, om det nu var en morsomhed, men jeg gik ud fra, at det var uvidenhed og svarede,

-Ja, det skal der.

Og så gik timen faktisk udmærket.

Den gamle inspektør Klaus Petersen, som dengang var overlærer på Kettevejskolen, ville jo gerne hjælpe sine nye vikarer, hvis der var grund til det, så jeg så lige kanten af hans hoved i det lille runde vindue, som var i en hver klasses dør, men der var ingen grund til indskriden, jeg klarede det selv.

eter og Henny.

Der var en lille dreng i min klasse, lille Peter, som var mindre end alle de andre. Han var meget forsømt både ernæringsmæssigt og hygiejnisk. Og han havde lidt svært ved at lære at læse og koncentrere sig.

Så var der en lille pige i klassen, som var meget dygtig, og som var vant til at omgås mindre søskende.

De to fik jeg anbragt ved siden af hinanden. Og lille Henny sad troligt og hjalp lille Peter med at pege. Men han var nu ikke særlig interesseret i at kigge i bogen, han ville meget hellere kigge på Henny, for der hang sådan en lille tot hår, som efter hans mening skulle sidde lidt anderledes. Og han sad meget længe og spekulerede på, om han kunne driste sig til at flytte den tot lidt. Men så kom der jo lidt efter en forsigtig finger op og strøg den hen, hvor han syntes, den skulle være.

Det ugentlige bad.

Skolebetjenten og hans kone havde den opgave at bade med henholdsvis drengene og pigerne.

Jeg fortalte børnene, inden de skulle ned til deres første bad, at der ville komme noget dejligt varmt vand ned over dem. Det var jo absolut ikke almindeligt, at børnene i Hvidovre kendte til brusebad.

Nogle af dem havde vel nok undret sig over, hvordan det mon var. Det havde i hvert tilfælde den lille gut Peter. Og da han kom op fra badet, var han ildrød, og hans lyse hår stod strittende på hovedet af ham. Han så henrykt på mig og sagde så med stor forbavselse i sit lille runde hoved,

-Frøken, jeg blev vasket over det hele!

Det må have været en oplevelse for lille Peter, for han løb hjem fra skole den dag i fuld firspring, og det var ellers ikke lille Peters gangart.

Sådan et bad havde ganske givet en opkvikkende virkning på ham. Det var noget, han trængte til.

Lus på skolen.

Sygeplejersken kom en gang om måneden og kiggede, om børnene havde lus.

Engang i en time, så jeg til min store forbavselse og forfærdelse, at en af pigerne havde en stor fed lus kravlende i sin lange, lyse fletning.

Så da sygeplejersken kom, blev alle børnene kaldt ned, og der var nogle stakler, der var blevet kæmmet med en tættekam og lugtede meget stærkt. De havde så fået en seddel med til forældrene, hvorpå der stod,

at det skulle de se at blive fri for.

Jeg tror ikke, at jeg nogensinde har haft mere end tre, der havde fået lus, og hvor brug af tættekam kunne ses. Men det har selvfølgelig også været vanskeligt, for man havde jo ikke de samme bademuligheder som nu.

ldflugter.

Vi har også været i Zoologisk Have. Og dengang har man jo nok været lidt mere udholdende. Man gik mere, og man kunne bruge sine små ben noget mere, end børn kan nu om dage. Man var jo vant til at gå.

Vi kørte med bus til Toftegårds Plads og spadserede derfra til Zoologisk Have. Vi gik over den gamle jernbanebro i Valby. Det var et stort nummer for børnene, for det kunne lave et spektakel, som var vi en hel flok bukkebruse, der kom trampende.

Når vi så havde været i Zoologisk Have, legede vi i Søndermarken en times tid; det hørte med. Var man ikke blevet for træt af at gå rundt i Zoologisk Have, så gik man videre i Søndermarken. Og så gik vi tilbage til Toftegårds Plads.

Sådan en dag varede fra om morgenen til ved 15 tiden.

Fra en udflugt til Søndermarken.

Skoleudflugt til Højen.

Jeg tog af og til på Højen med min 1. klasse. Der lå dengang en høj bagved Strandmarksskolen, og der tog vi så over med madpakker og sodavand. Da vi så havde spist, legede vi bro bro brille, to mand frem for en enke og katten efter musen.

En dejlig varm sommerdag vi var derovre, var der en af mine drenge, der følte sig foranlediget til at smide alt tøjet, og det var ikke almindeligt dengang.

Skoleudflugt til højen med
1. klasse i 1935.

Jo, udflugten til Højen var en stor ting og en dejlig oplevelse for børnene.

Jane Siiger, født i 1913 i København. Kom her til Hvidovre i 1928.

KØRSEL TIL SKOLEN

Jane Siiger fortæller om sin skolevej.

Jeg gik på Alsgade Skole inde ved Enghave Plads. Dengang var jeg nødt til at gå, for vi havde ikke råd til at køre i bus.

Den kørte vist et par gange eller tre om dagen, men den kørte kun til Flaskekroen, og det kostede kun 20 øre.

Så da vi boede her om sommeren, blev jeg nødt til at gå hele vejen ind til skolen, indtil jeg i hvert tilfælde blev konfirmeret.

Da jeg var 14 år, fik jeg en cykel, men før den tid skulle jeg hjemmefra kl. 6.30, når jeg skulle møde kl. 8.00 inde i Alsgade Skole.

Det var nu yderst sjældent, at jeg kom til at gå derind, fordi handelsgartnerne ude fra Avedøre kom kørende på Køgevejen, når de skulle ind til byen med deres varer. De stoppede op for at tage os børn, der skulle i skole, med. Og min mor sagde, at hun var så glad, når de gjorde det. For hun kunne se det hele, når hun gik op på loftet og kikkede ud ad vinduet.

Handelsgartnerne var meget søde til at tage os med om morgenen. Mange gange sagtnede de kun lige farten, sådan at vi kunne løbe op på siden af bilen og springe ind i den, når de åbnede døren.

Vi talte ikke ret meget sammen, men de vidste,

hvornår vi skulle af. Vi sagde bare tak, når vi hoppede ud af bilen. Når vi skulle hjem fra skolen, så skulle vi gå, for de var der aldrig, når vi fik fri.

Hvis der kom en hestevogn, kunne vi hænge fast bag i den. Når så hestevognen var kommet et stykke forbi, så løb vi om bagved og greb fast i smækken, og så kunne vi stå på en aksel under den.

Der kunne man godt være heldig at få lov til at hænge på hele vejen hjem, men vi skulle være hurtige til at springe af, hvis den nu skulle dreje fra et eller andet sted. Det gjorde de dog sjældent, for de skulle gerne sydpå.

Hvidovre Avis 22.5.31

Skolekortene til Rutebilerne.

—o—

Under Debatten om Skolevæsenet paa Generalforsamlingen i Vælgerforeningen, blev der fra flere Medlemmers Side forespurgt om Børnenes Skolekort til Rutebilerne ikke kunde sælges til en billigere Pris, idet man holdt paa at mange Forældre ikke var i Stand til at afse den daglige Udgift til Kørepenge. Det er jo saadan nu, at de Børn der bor i Hvidovres sydlige Udkant, har over en halv Times Gang til Skole. I godt Vejr kan det endda gaa, men i Regn og Snevejr er det sandelig ingen Spøg for

en 5-6 Aars Purk, at trave en halv Mils Vej til og fra Skole. Men naar Pengene er smaa i Hjemmet, maa Barnet jo trave afsted, hvis det da skal passe sin Skolegang.

Vi har undersøgt om der kunde gøres noget i den ønskede Retning, men det lader sig efter det oplyste næppe gøre, alene af den Grund at Priserne paa Skolekortene er saa lave som det med Rimelighed kan forlanges. Der findes tre Priser paa Skolekort. Det første koster 2 Kr. pr. Maaned, og gælder kun indenfor Hvidovres Grænser. Paa dette Kort kan Børnene kun køre til og fra Hvidovre Skole, og ikke paa andre Tider af Dagen end i Skoletiden. Regner man at der 26 Skoledage om Maaned, bliver det knapt 8 Øre pr. Dag for dette Kort, det vil igen sige 4 Ø. pr Tur billigere kan man vel næppe forlange at Prisen skal være, naar den da ikke skal være helt gratis.

Det næste Kort koster 3 Kr. pr. Maaned, det er beregnet for Børn der søger Skole i København, og som ikke skal køre

længere end til Brostykkevej ad Køgevej eller Giimvej ad Vigerslev Alle.

Det tredje Kort koster 4 Kroner pr. Maaned, og gælder til Kørsel i hele Liniens Udstrækning.

Som man vil se af ovenstaaende, er det slet ikke saa kostbart at løse Skolekort til Børnene det gælder jo blot om den samlede Sum kan undværes. Men det vil i de fleste Tilfælde betale sig at gøre det, for skal Barnet blot køre de ti af Maanedens 26 Skoledage paa Grund af daarlige Vejr, ja saa er hele Kortets Pris allerede opbrugt, og for ikke at tale om hvad Skolemulkter kan løbe op til, hvis man holder Barnet hjemme, og det lader til at der i Fremtiden vil blive taget noget mere strengt paa dette Spørgsmaal end hidtil, da Skolemulkterne stiger i en betænkelig Grad.

Skolekortene løses paa Rutebilernes Kontor paa Toftegaards Alle 42.

N. M.

Hovedfærdsåren til og fra
København, som den så ud i
30'erne.

Svend Matthisen, født i 1924 i
Valby. Kom til Hvidovre i 1933.

SKOLESTART

Svend S. Matthisen fortæller om indmeldelsen på Kettevejskolen, samt om en episode, hvor han fik et spark i nakken og om, hvordan en lærer blev drillet.

Indmeldelsen.

Jeg startede min skolekarriere inde på Vigerslev Skole. Da vi så flyttede herud, skulle jeg så begynde på Kettevejskolen. Den der nu hedder Sønderkærskolen.

Da min far og jeg kørte ned til skolen, for at jeg kunne blive indmeldt hos overlærer Claus Petersen, Over-Claus, kom vi altså i en situation, som forbavtede os noget, og min far blev lidt sur.

Skolen var opdelt sådan, at der var en A og en C klasse, som var formiddagsklasser. Eftermiddagsklasserne hed B og D. Og min far havde sådan set forlangt, at jeg skulle i en formiddagsklasse.

Overlæreren stod så med det problem, som han fortalte os. Der var faktisk for mange elever i C klassen. Han sagde, at jeg ikke kunne komme i A klassen, fordi jeg jo ikke var dygtig nok til at gå i den. Det medførte selvfølgelig, at min far blev noget chokeret over den udtalelse.

Vi var kun lige trådt ind ad døren og havde været inde på kontoret i ca. fem minutter. Det, at han så udtalte sin mening om, hvad jeg kunne og ikke kunne, det kunne min far simpelthen ikke rigtigt kapere.

Grunden var, at man simpelthen i Hvidovre på det

tidspunkt havde en lærerkapacitet, så man havde lavet en opdeling, så de dygtigste elever gik i A klassen.

Det var Claus Petersens erfaring med hensyn til de børn, som kom fra Københavns kommuneskoler, at de ikke var gode nok. Det viste sig også, at selv om min far fik gennemtvunget, at jeg kom i A klassen, var jeg der ikke i ret lang tid. Jeg var lidt forvirret over, at man her i Hvidovre på det tidspunkt stadigvæk skrev med griffel på skifertavler. Jeg var jo vant til at skrive med blyant på papir fra Vigerslevskolen, hvor jeg kom fra.

6 Dreng.

Så kom der altså en dag, hvor jeg skulle skrive for og stå oppe ved tavlen. Jeg kan endnu huske, at jeg skulle skrive "6 Dreng". Der stod jeg så og følte, at nu skulle jeg dupere hele rosset, så jeg lavede et sekstal, som min far altid gjorde. Han skrev det bagvendt sløjfen op med et sving på. Det gjorde jeg så også, men med det resultat, at vores klasselærerinde, frøken Askgård, blev meget meget ophidset over, at jeg kunne finde på at lave sådan noget.

Da hun så havde givet en masse lyde fra sig, var jeg så forvirret, at da jeg skulle skrive et stort D i Dreng, så begyndte jeg også i min forvirring at skrive det bagvendt. Det opfattede hun som en provokation, så hun huggede mig lige i kraven og trak mig baglæns ned af skamlen og podiet.

Hun trak mig hen i C klassen og op foran katederet, præsenterede mig for den anden lærer og fortalte ham,

at nu havde han fået en ny elev. Så var jeg færdig i A klassen men kom i C klassen, hvor det også gik meget bedre.

vend S. Matthisens klasse
å Strandmarksskolen.

Svend og Jørgens slagsmål.

I frikvarterene gik vi rundt og snakkede, eller vi legede lidt og forsøgte at slippe afsted med lidt tagfat eller noget andet sjovt, vi kunne f.eks. drille pigerne eller se på et slagsmål. Det måtte jo ikke resultere i de store udfoldelser, såsom at vælte de andre i legen. Det måtte vi bare ikke, sådan var det jo desværre dengang.

Jeg kan da huske, engang jeg selv var impliceret i et slagsmål. Det var min skolekammerat, Jørgen, som jeg var blevet uvenner med.

Da jeg så havde lagt ham ned, så jeg kunne holde ham fast, sagde han,

-Hvis du ikke flytter dig nu, så sparker jeg dig i nakken.

Det troede jeg bare ikke på, at han kunne gøre. Men det gjorde han altså alligevel. Da han havde sparket mig, måtte jeg en tur til lægen, for han havde træsko på. På toppen af det hele var vi begge to inde hos overlæreren, og der fik vi et dask i bagdelen for vores optræden i frikvarteret.

Drilleri.

Man kan ikke sige, at der var megen afstraffelse i skolen. Det afhæng for det meste af, hvor aggressive vi selv var, og der har jeg jo nok ikke hørt til de blideste, for jeg har siddet efter i mange timer.

Vi havde en lærer, som vi drenge kunne drille, så han blev så ophidset, at han gik helt over gevind. Det var lige som om, at han greb sig selv i det bagefter, og så stoppede han det igen, men vi kunne altså blive

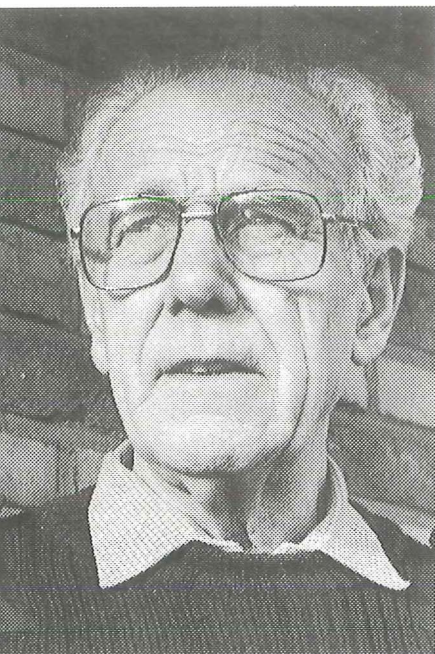
ved at drille ham på så mange mærkelige måder for at få ham til at blive så ophidset, så vi kunne se det på ham.

Han blev mere og mere rød i hovedet, og årerne begyndte at træde frem i panden på ham. Så vidste vi, at i løbet af et par minutter ville han eksplodere. Så fór han ned imellem rækkerne og slog ud efter os, altså et nakkedrag til hver især. Det store nummer var altså at være den sidste, som fik ham til at eksplodere og så nå at komme ned under bordet. For det medførte ikke nogen reglementeret afstraffelse eller noget andet.

Han eksploderede bare, og når han var faret ned der imellem rækkerne og havde fået ram på et par stykker, så faldt han hurtigt ned igen. Han var i virkeligheden et meget positivt menneske. Vi havde ham i naturhistorie, og han kunne tit finde på at trække os med ud i naturen, når vi havde undervisning. Vi tog på volden og engene rundt omkring for at kigge på dyrene og lede efter dyrespor og blomster. Han var meget initiativrig i den retning.

Skolebørn fra Strandmarks-
skolen i naturen i 30'erne.

E. Bernhard Rasmussen, født i 1918 i Herlev. Kom til Hvidovre omkring 1920.

LÆRERE OG ELEVER

E. Bernhard Rasmussen fortæller her om sin skolegang på Kettevejskolen og elevernes forhold til lærerne, samt karaktergivning.

Lærerne satte deres præg. Ikke mindst under ledelse af denne gamle Claus Petersen. Dengang kaldtes man overlærer, når man var leder af skolevæsenet, og det var en meget markant skikkelse, denne overlærer Petersen. Han havde sine idealer om, hvorledes man skulle udvirke sin lærergerning og lære børnene op med dansk og skrivning, hvad han var vældig god til.

Ikke mindst i religion. Da var det sådan, at man kunne høre en knappenål falde til jorden, når han havde religionstimer.

I det hele taget satte han præg på Hvidovre dengang. Alene ved sin skikkelse når han kom spadserende og skulle i kirke som degn, det var med høj hat og jakke. Han gik igennem Hvidovregade, og vi unger stod højtideligt og nikkede og hilste på ham, når han gik forbi.

Han kendte hver enkelt elev ved navn og kunne sludre med de enkelte. Det var gammel tids skolevirke, der havde sin tid under ham.

Dengang skulle man læse sine lektier, så man næsten kunne afgive dem som en grammofonplade. Når man havde

lært stoffet, ikke mindst salmevers og katekismus, bibelhistorie o.s.v., kunne man jo genfortælle, som det næsten stod skrevet i bogen.

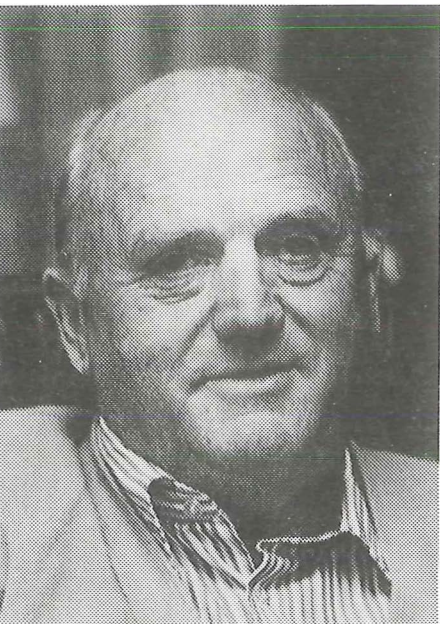
For overlærer Petersens vedkommende var det sådan, at han alene i kraft af sin oplæring af os i dansk og skrivning var særdeles kendt på det område.

Men også mange af de andre lærere satte deres præg på eleverne i kraft af, at det stof, de lærte fra sig, var levende. Det var af en karakter, der gjorde, at eleverne lyttede til, hvad der blev sagt, og der var ro, når sådan en lærer underviste.

Karakterskalaen gik dengang fra 1-6, og karaktererne var temmelig hårde. For at få et rent UG, det var altså 6, skulle man være formidabel god i både regning og dansk og i skrivning, genfortælling og diktat.

Den klasse, jeg gik i, blev kaldt en klasse over middel. Der var noget med at klasserne blev opdelt i A og B klasser. Jeg gik i en A klasse, hvor man sagde, at man skulle opnå en god karakter. Så havde man den regel, at pigerne rettede drengenes opgaver eller omvendt, når man f.eks. havde diktat eller genfortælling.

Det var en ganske god måde, fordi der var jo ingen, der ønskede at være særlig fremtrædende i kraft af mange fejl i sin diktat og sådan noget. Man gjorde alt, hvad man kunne, for at det nu skulle blive et godt resultat.

Helmer Rasmussen, født i 1921 i København. Kom her til Hvidovre i 1929.

HUNDEPROPPEN GIK AF

Helmer Rasmussen fortæller om, hvordan man lavede grin med lærerne.

Ja, vi var vist ikke allesammen lige glade for sanglærer Duelund, må man vist nok sige. Nogle interesserede sig for sang, og andre ikke. Der var nogle, der kunne synge, mens andre ikke kunne.

En dag skulle vi synge trestemmigt, og så gik det ikke så godt med "brummerne". De blev enige om, at nu ville de altså ikke synge. Lærer Duelund kunne så høre, at der var nogle, som ikke sang blandt brummerne, og ville så finde ud af, hvem det var. Så han gik ned og lyttede, og så er det jo klart, at når han nærmede sig en, sang man så godt, man nu kunne. Så var der en, der glemte at synge, han sad bare og mimerede, og så fik han jo nogle over nakken.

En dag skulle vi have Johanne Petersen til at træde på en hundeprop. Det var sådan nogle tøssestreger, vi lavede dengang. Vi havde skilt hundepropen ad og fået fat i krudtet, og det skulle vi have til at ligge på gulvet. Når hun trådte ned fra katederet, så var det meningen, at den skulle gå af.

Så trak vi lod om hvem, der skulle gøre det, og det blev så uheldigvis mig. Jeg gik op til katederet og forklarede hende, at der var et "æseløre" i min bog, og samtidig smed jeg denne her hundeprop. Det vil sige, at den lagde sig ikke rigtigt, og så ville jeg skubbe til den, men så gik den af, og så fik jeg selvfølgelig nogle over nakken.

Det var jo ikke videre pænt gjort over for hende. Hun var ellers meget sød, og det var vel derfor, det gik ud over hende. Havde det været en af de skrappe lærere, så skulle vi nok holde os tilbage.

SKOLEGANG PÅ KETTEVEJSKOLEN

Erik Larsen fortæller om sin skolegang på Kettevej- og Strandmarksskolen.

Jeg startede på Kettevejskolen i 1932. Da var jeg syv år. Jeg havde lærer Møllehave som klasselærer, og der gik jeg til 7. klasse. Så flyttede vi, og jeg kom på Strandmarksskolen og gik der i et par år. Så kom jeg tilbage til Kettevejskolen og gik ud af 7. klasse hos lærer Kunst.

Vi gik i skole hver dag undtagen søndag. De fag vi havde, var f.eks. dansk, regning, religion, gymnastik og en smule engelsk. I gymnastiktimerne spillede vi fodbold deroppe, hvor Hvidovre Rådhus ligger nu. Den-

Erik Larsen, født her i Hvidovre i 1925.

gang havde H.I.F. deres fodboldbaner der.

Vi havde ti minutters frikvarter mellem hver time og så et stort spisefrikvarter på tyve minutter eller en halv time.

I frikvarterne rendte vi og legede indianere nede i gården, indtil lærerne blev hysteriske og gårdvagt- en, skolebetjent Larsen, kom ud og råbte op, fordi vi blev for støjende. Ellers spillede vi håndbold og fod- bold og drillede pigerne, når de hinkede.

Man skulle også passe på, at der ikke røg et par ruder, så var fanden jo løs. For hvis en af gårdvag- terne fik fat på en, så var der et par på toskan. Og hvis det var rigtigt strengt, så var der tre slag i røven med spanskkrøret. Man blev stillet op ved kate- deret og stod strambuks foran hele klassen. Og hvis vi var flere, så stod vi på række og bukkede os. Så svingede læreren kæppen helt hysterisk, alt efter hvordan hans temperament var.

Der var li'godt mange tolerante lærere, men der var også nogle sadister imellem, som straks skulle svinge øretæver eller trække i de små sidehår ved ørerne, så man kom op at stå på tær. Og så smurte han én sådan en på tæven, at man drejede rundt om sig selv 30 gange. Men det var almindeligt, hvis man havde lavet unoder. Jeg ved ikke, hvorfor der skulle være sådan en sadisme, men det var der altså.

Man kunne også risikere at få en eftersidning. Så sad vi, alt efter hvor længe læreren gad. Som re-

gel var det en vikar, der fik eftersidningen, og da han så, at klasselæreren var strøget ned ad vejen, så sagde han,

-Så skrider vi også, farvel og tak.

Nej, det var bare med at følge med i timerne, og kunne man ikke det, som læreren mente, man skulle, så var der øretæver i luften. Vi skulle sige "De" og "Hr. lærer." Han var jo som en konge for os.

Lærerne havde deres kæledægger; det var gerne de forretningsdrivendes børn. De var jo unikummer, hvorimod vi andre bare var almindelige fattigrøve. Og de klogeste sad forrest, og de dumme sad bagest, stik mod hvad, jeg mener, havde været rigtigt. Så gik læreren ned gennem rækkerne og hørte os og pegede på, hvad der nu skulle læses op.

Jeg tror nok, at vi blev placeret alt efter hvem, der havde de bedste karakterer, men pigerne sad i den ene og drengene i den anden side af klassen. Og hvis der havde været noget ballade, kunne han godt finde på at sætte én over imellem pigerne, og det var en meget strengere straf end at få tre slag i røven. For så var man jo en tøs dreng. Vi legede heller ikke sammen med pigerne, det var jo en stor skam.

Vi fik karakterer en gang om året, men vi havde ikke karakterbøger, det var bare skrevet op i lærerens protokol. Og var karakteren god nok, kunne man flytte med op i næste klasse, ellers måtte man sidde en klasse over. Det var der nogle, der gjorde, men ikke man-

ge, de fleste røg med op.

Der blev heller ikke holdt forældremøder, jeg tror ikke, at der i det hele taget var nogen kontakt mellem skolen og hjemmet. Hvornår skulle forældre også have tid til det, arbejdsdagen var jo lang. Min far startede kl. seks om morgenen og kom først hjem kl. seks om aftenen. Vi var fem søskende, så der var jo også nok at se til for min mor.

De bedre stillede børn gik i rigtige sko, hvori- mod vi andre havde træsko på. Om sommeren havde vi de her blålige gummisko på, og de holdt hele sommeren. Den, der var lidt mere ved magt, var nok tit bedre påklædt, men det er ikke noget, jeg har hæftet mig specielt ved. Vi legede sammen alligevel og havde da et godt kammeratskab i klassen, men stadigvæk piger og drenge for sig. Vores klasselærer Kunst kunne lige- såvel give dem, man kaldte burgøjserungerne, et par på to'sken, som han kunne slå os andre; det var der in- gen forskel på.

Hvis man f.eks. kom for sent om morgenen, så måtte man gå ind og sige, undskyld hr. lærer, jeg har sovet for længe. Så fik man lov at hoppe ind; men gud nåde og trøste den, der gik ind i klassen under mor- gensangen. Man måtte pænt vente udenfor og så banke reglementeret på døren, og så vente til der blev skreget, kom ind. Og så måtte man ind og stå ret for- an læreren og sige: undskyld.

-Har du en seddel med?

-Ja, det har jeg.

Hvis man ikke havde seddel med, så havde man en med næste dag; for det skulle jo bekræftes, at man ikke bare havde rendt og fjollet på vej til skole.

Der var morgensang hver morgen. Vi sang som regel, I østen stiger solen op, eller også en sang, som læreren fandt på.

Vi startede dagen med at stille op på række nede i gården. Så kom lærerne og hentede hver deres klasser, og vi blev ført op i klasserne. Når man kom ind i klassen, stod man ret ved sin pult, indtil læreren sagde: vær's'go at sidde ned. Hvis der kom nogle fremmede lærere ind i klassen, f.eks. overlærer Petersen, så sprang vi op og stod ret, som var vi rekrutter. Det var fast kotume. Selv unge lærere, der kom og var vikarer, sprang op fra katederet og stod ret, når overlæreren kom ind.

Vi sad to og to ved små pulte, og vi har vel været de her fem-seksogtredieve unger i klassen, så der har vel været syv borde i tre rækker, ligesom klasseværelset var stort, og som regel var det fuldt besat. Så kunne det ske ind i mellem, at man kom ind i et andet klasseværelse, hvor der var flere borde, og var man heldig, kunne man få et bord for sig selv.

Skolen var indrettet sådan, at når man kom ind fra Kettevej, så lå hele skolebygningen til højre og wc'erne, lokummerne, til venstre, cykelstativerne lå omme bag ved toiletterne. For at få lov til at cykle

i skole, skulle man have et vist antal meter, jeg kan ikke huske, om det var en hel eller en halv kilometer, så kunne man få tilladelse til at få et cykelnummer. Det var meget højtideligt at få sådan et nummer og få lov til at sætte sin cykel inde i skolen. Dem der vel at mærke havde cykler, for det havde vi altså ikke. Vi gik på vores flade konvolutter fra Køgevej og op til Kettevejskolen.

Vi måtte ikke ryge på skolen, det var helt bandlyst. Hvis lærerne så røg fra et lokum, så var de lige ved at brække døren op for at komme ind og få fat i ungen og tæve ham; det var sgu noget, man ikke måtte. Ikke engang de ældste elever.

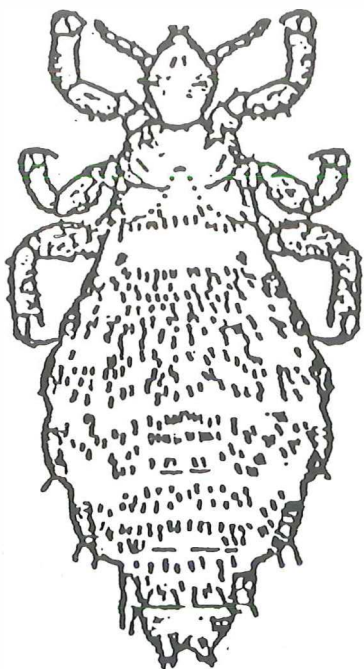
Den 1. december blev der tegnet et juletræ på tavlen, og så tegnede vi et lys hver dag i hele julemåneden. Der var nogle, der havde grangrene med, som vi satte i vindueskarmen og gartnerungerne havde de her julepelargonier med til læreren.

Hele julemåneden startede vi med en julesalme, og teksterne var blevet terpet ind i religionstimerne. Vi fik så juleferie en eller to dage før jul og startede igen to dage efter nytår.

us på skolen.

Der har været lus på skolen masser af gange. Det var jo almindeligt, at lusemutter kom og trak os ud på gangen, hvor vi så blev vandkæmmet til den helt store guldmedalje.

Jeg kan huske engang, både min lillebror og jeg havde fået lus. Min far og mor blev helt hysteriske.

HOVEDLUS
naturlig størrelse
2 - 3 mm

Deres unger skulle i hvert tilfælde ikke have lus.

Så derfor blev vi slæbt op til barberen, det var Kvist nede på Køgevej. Og så sagde min far,

-Nu skal du klippe drengene skaldede.

Og jeg husker lige så tydeligt, at han svarede,

-Mener du det, vi kan sgu' da gøre det lidt kortere.

-Næ, fandme nej, nu skal de være skaldede.

Og det blev vi, så vi lignede et par tugthusfanger, da vi kom i skole næste dag.

Vi blev også behandlet med det her sippedilleeddi-ke, tror jeg, det hedder. Det var noget, vi købte på apoteket; og så blev vi ellers smurt ind med det.

Man gjorde alt muligt for at få det udryddet, men lige pludselig dukkede det op som en hel epidemi; de bredte sig jo som bare pokker. Og det skal da indrømmes, at der var nogle, der sagde, at der kommer luse-ungerne, hvis det var rygtedes, at den eller den havde fået lus. Men jeg syntes, at det var synd; man kunne jo ikke gøre for det.

Forældre-foreningen

Vi bragte i sidste Udgave en Artikel „Skolen og Hjemmene“, hvorunder en Elevs Forældre paaklagede forskellige Forhold Skolen vedrørende, og hvortil Redaktionen knyttede nogle Bemærkninger,

Det har slet ikke forbavset os at denne Artikel har vakt Opsigt, og faaet enstemmig Tilslutning rundt om i Hjemmene, men det forbavser os saa meget mere, at denne enstemmige Tilslutning ikke forlængst har givet sig Udslag i Dannelsen af Forældreforeningen. Efter de mange Udtalelser der er afgivet til os, er Forældreforeningen paakrævet i aller højeste Grad, og bør indenfor en kort Tid være en Realitet.

Den store Utilfredshed med Skolens Arbejdsmaade vi har konstateret i Hvidovres Befolkning, maa ikke faa Lov til at brede sig yderligere, saafremt det rette Forhold mellem Skole og Hjem skal være til Stede. Det er jo af overmaade stor Betydning at det uundgaelige Samarbejde mellem Skole og Hjem

sker med gensidig Tillid og Forstaaelse, og vi tror den bedste Maade at opelske disse to rigtige Faktorer paa, er gennem fredelige Forhandlinger Forældre og Skolen imellem, og her ligger Forældreforeningens Opgave.

Det skal selvfølgelig ikke være Forældreforeningens Opgave at spille Overledelse for Skolen, den har i de bestaaende Foreningers Arbejde og Resultater, saa udmærkede Forbilleder at arbejde efter, saa en klar og saglig Start, og ser man hen til den udbytterige Virksomhed der er Resultatet af andre Foreningers Arbejde tvivler vi ikke paa at de samme udmærkede Resultater kan opnaas i Hvidovre.

Vi er i dette, som i saa mange andre Spørgsmaal, det naturlige Bindeled i Befolkningen, og vi har derfor ogsaa stillet os til Raadighed for denne Sags Løsning. Vi beder derfor de Forældre, der vil tilslutte sig Forældreforeningen, indtegne sig paa vort Kontor Risbjerggaard Alle

6, eller Telefon 203, mellem 10-12 og 5-7 daglig, der vil da gennem Avisen, blive indkaldt til et Møde, hvorpaa den egentlige Stiftelse da vil foregaa.

Hvidovre Avis 31.10.30

Forældremødet i Tirsdags

Mødet i Tirsdags havde samlet et halvt Hundrede Deltagere og viste, alt som Forhandlingerne skred frem, at Forældreforeningens Berettigelse er uomstødelig.

Hr. Sofus Hansen bød velkommen og udtalte Haabet om, at det maatte lykkes at føre Sagen frem til en god Løsning, til Gavn for baade Skolen og Børnene.

I sin indledende Tale udtalte Hansen, at der tidligere var gjort Forsøg paa at faa oprettet en Forældreforening i Samarbejde med Skolen, men det var, trods en direkte Henvendelse til Overlærer Petersen ikke lykkedes at interessere ham for Sagen.

Det er ikke Foreningens Op-gave at være Bussemand for Skolen, men at faa Forældrene interesseret i Skolen og dens Arbejde og derigennem vække Bar-

nes Lyst for Skolen, tor derved at faa det mest mulige ud af Børnets Evner.

Ingen af Lærerne er tvunget ind i deres Gerning, faa har valgt denne Gerning specielt af Kærlighed til Børnene, det er en Levevej som alt andet Arbejde.

Det er udtalt, at Hvidovre Skole er den bedste i Provstiet, men jeg tror, at den Fart her paa Skolen mere er Ærgerrighed fra Overlærerens Side, end Kærlighed til Børnene.

Der flytter Folk herud fra andre Kommuner, de forstaar ikke, at deres Børn bliver sat en Klasse ned, naar de kommer i Skolen her, men det er fordi Undervisningen i vor Skole er pacet frem, forud for andre Skoler.

Noget andet er den udprægede Ungdom i Skolens Lærerstab

de har endnu Puset fra Eksamenbordet og er tilbøjelige til at kræve mere af Børnene, end disse kan præstere. Forældreforeningens Opgave, mener jeg, maa blive at være medbestemmende ved Ansættelse af Skolens Lærerkrafter, samt undersøge, om der skal straffes saa brutalt, som der er straffet af Lærerne her paa Skolen.

Det er forkert at det tillades de unge Lærere at genere Forældrene, som i det Tilfælde, der er offentliggjort i Hvidovre Avis. Ligeledes er det forkert at paalægge Hjemmearbejde i den Grad som Skolen i sit Jageri mener at kunne gøre. Vor Tids Tempo i Kampen for Brødet gør, at mange Forældre ikke har saa god Tid til at følge Børnenes Hjemmearbejde, og Resultatet bliver da som jeg saa forleden Dag, jeg var oppe paa Skolen, ikke mindre end 40 Børn maatte sidde efter.

Jeg personlig synes ogsaa, det er forkasteligt at Drengene og Piger gaar i samme Klasse, og ligeledes at de store Drengene har Lærerinder, for Lærerinder er som oftest hysteriske.

Jeg betragter Overlærer Petersen som en ualmindelig dygtig Mand, men han er paa Skolevæsenets Omraade saa stok konservativ, at han ikke vil følge med

Udviklingen. Overlærer Petersen burde være til Stede her i Aften og have været den første Taler, der stod op og anbefalede Samarbejde mellem Skole og Hjem. Naar Forældreforeningerne gennem Tiderne har haft saa gode Forkæmpere som nu afdøde Minister Nina Bang m. fl., saa finder jeg, at der maa være noget ædelt og smukt ved denne Opgave.

Paa Baggrund af den stigende Utilfredshed blandt Befolkningen med vor Skoles forcerede Undervisning, finder jeg Forældreforeningens Berettigelse hævet over enhver Tvivl, og det maa blive Bestyrelsens Opgave at tage sig af Forældrenes Klager; thi den er upartisk og kan tage mere koncist paa fremkommende Spørgsmaal.

Vi maa have gjort Lærerne forstaaeligt, at deres Arbejde er frivilligt, de ikke er tvunget ind paa den Plads, og de kan ikke lære Børnene at tænke ved Prygl.

Eriksen valgtes til Ordstyrer.

Fru Ove: Har Sogneraadet ikke det afgørende Ord ved Ansættelse paa Skolen?

Eriksen; Egentlig ikke, Skolekommissionen indstiller, og der er Overlærer Petersen jo ogsaa med.

Ernst Larsen: Sogneraadet burde have været til Stede og den omtalte Lærer burde ogsaa have

haft Mod til at komme.

Fru Olsen: Paatalte det store Kludder, der var med Regnehæfter og Skrivehæfter paa Skolen.

Cigarhandler Poulsen: Jeg vil først takke det Udvalg, der har indkaldt til dette Møde, Forholdene herude er saa grelle, at der ikke findes Mage dertil noget Sted. Skolens forcerede Arbejde gør, at ingen af Børnene gaar til Skole med Glæde. Den Pryglemetode, der anvendes her, findes ikke noget andet Steds. Saa galt lader man et Barn, der har gaaet i Skole i 8 Dage sidde efter, fordi Barnet ikke kan sine Lektier. Selve Grundprincippet i Pædagogiken bør være at opvække Barnets Kærlighed til Skolens Arbejde. Systemet bør gøres til en Leg for Barnet og ikke til en ulidelig Tvang, der gør Barnet

ked af Skolen. At være Pædagog kræver medfødte Evner, det kan boglig Dygtighed ikke gøre alene. Det er beklageligt, at ingen af Skolens Lærere er tilstede, men det maa jo bevise, at de føler sig paa den forkerte Side af Plankeværket.

Fru Ove: Jeg er overbevist om, at hverken Overlæreren eller Lærerne møder til Forældreforeningens Møder.

Christoffersen: Jeg takker ogsaa de, der har indkaldt til dette Møde, for vi har jo alle no-

get at anke over ved Skolens Arbejde, og det første vil være at bremse Tempoet lidt.

Andersen: Naar Børnene prygles, saa jeg ser mig nødsaget til at holde mine Børn fra Skolen, saa er det galt fat deroppe.

Fru Nord: Jeg kunde ønske at vide, om det er Overlæreren, der dikterer de korporlige Revselsler.

Eriksen: Det er ganske sikkert Overlæreren, der dikterer Kløene En Lærerinde, der var for god ved Børnene, blev jaget bort. Lærerne tør ikke være med til Forældreforeningens Møder for Diktatoren Overlærer Petersen. Børnene overbelastes med Hjemmearbejde til Skade for baade Skolen og Hjemmene. Jeg har flere Gange paatalt Oversidningen til Overlæreren.

Ernst Larsen: Det er Overlæreren der paabyder Eftersidningen. Skolen giver Børnene Lektier for men det er Hjemmene der skal lære Børnene det de skal lære.

Fru Olson: Hjemmearbejdet er uden Betydning da det aldrig efterses eller rettes paa Skolen.

Cigarhl. Poulsen: Kan det virkelig være sandt at Børnene klassificeres efter Tøjet, der siges at Børnene lærer mere herude end andre Steder, det passer slet ikke. At Sogneraadets Medlemmer ikke har skolepligtige Børn og derfor ikke har In-

teresse for denne Sags Løsning, er meger forkert. Den opvoksende Slægts Uddannelse er Hovedhjørnestenen i al Samfundsarbejde. Skolen her er Bondekultur i Renhed.

Lølberg: Et andet Punkt der ogsaa bør fremmøes er den nye Skole. Overlærerens store Ærgerrighed er at holde Udgifterne pr. Barn nede paa et vist Minimum, selv om det saa skal gaa ud over Undervisningen dette kan naturligvis ikke holdes naar Klassekvotienten nedsættes.

Tiden var nu saa vidt fremskreden saa Sofus Hansen kun

ganske kort gennemgik Aftenens Resultat, og foreslog et Udvalgsnedsat til at arbejde videre paa Foreningens Program. Følgende blev valgte.

Hr. Sofus Hansen, Dalumvej 20.
Hr. Cigarhl. Poulsen,

Mørups Alle 25

Fru Ove, Bjergagervej 31

Fru Nord, Bjeverskovs Allé 39

Fru Klywer, Giesegaardsvej 20

Hr. H. Poulsen, Birke Alle 6

Hr. Ernst Larsen, Strandbovej 89

Hr. Chr. Eriksen

Cathr. Boothsvej 46

Hr. Svendsen, Ulsevej 3

Indsendt.

Nu, da Hvidovre Skolevæsen angribes og kritiseres saa skarpt fra alle Sider, kunde det maaske interessere nogle af Bladets Læsere at erfare, hvad en gammel Elev fra Hvidovre Skole mener om Forholdene.

Det harmede mig meget at se Overlærer Petersen og hans Ledelse af Undervisningen saaledes angrebet i sidste Nummer af Hvidovrebladet. Mon ikke Overlærer Petersen selv bedst ved, hvørledes Skolen skal ledes?

[Netop derfor fremkommer Kritiken. Red. Anm.]

Da jeg gik i Hvidovre Skole det er ganske vist 6½ Aar siden nu — lærte vi glimrende hos ham. — Han var os en streng, men retfærdig Lærer, og vi holdt meget af ham. Han fordrede meget af os, men vi fik lært noget hos ham, han lærte os at tage fat og faa bestilt noget, og hvad det siden har betydet for os, kan vanskeligt udmaales. Selv om vi havde meget Hjem-

mearbejde, kunde vi dog udmærket være beskæftiget den halve Dag og passe vore Lektier om Aftenen, og at det stadig er saaledes, ved jeg fra mine mindre Søskende, der har gaaet i Hvidovre Skole, den sidste gik ud nu i Sommer.

Det kan ogsaa vist sig flere Gange, at naar Elever fra Hvidovre Skole, selv efter flere Aars praktisk Uddannelse skulde tage Eksamen ved en Lærestalt i København, har de altid klaret sig overordentlig godt, hvilket naturligvis bunder i den gode Undervisning, de fik som Børn.

Forhenværende Elever fra Hvidovre Skole, som jodog maa antages at have en Mening om Spørgsmaalet, mener, at Hvidovre Skoles Leder er en idiel Skolelærer, der aldeles ikke forlanger mere af sine Elever, end hvad et ganske almindeligt normalt begavet Barn kan præstere.

Jeg er jo ganske klar over, at dette mit Indlæg ikke forandrer meget i Folks Mening om Hvidovre Skole, men jeg synes, at alle skal vide, at Overlærer Petersens gamle Elever er ham meget taknemlige for, hvad han lærte dem, og de synes aldeles ikke, at de blev overanstrengte.

Med Tak for Optagelsen,
en fhv. Hvidovre Skoledreng.

Ovenstaaende Indlæg som vi har modtaget fra en tidligere Skoleelev har vi ikke ment at kunne nægte Optagelse, idet det saa træffende udtrykker den herskende Misforstaaelse overfor Forældreforeningen og dens Arbejde. Der er jo overhovedet ikke talt et eneste nedsættende Ord om Personen Overlærer Petersen, tværtimod fremhæves han jo som en overordentlig dygtig Lærer, men han kan jo ikke personlig undervise alle tusinde Skoleelever.

Siden Indsenderen gik i Skole har Skolesagen undergaaet en enorm Udvikling fremad, hvilket han tilsyneladende ikke har bemærket. Man maa nu ikke afbar Veneration for det gamle bestaaende, søge at bømme Gennembrudet for Fremskridts Ideer. Disse nye Ideer, bort fra Lektierperiet, har jo allerede grundfæstet sig i den københavnske Skoleundervisning.

Der blev paa Mødet forleden fremhævet — modsat ovenstaaende — at Eleverne fra Hvidovre Skole, ved Eksamensprøver s'od blottede for Kendskab til visse Fag, som Eleverne fra andre Skoler var vel bevandrede i.

Det maa ikke glemmes at Personen i dette Spørgsmaal er ganske ude af Betragtning, det er Sagen og kun Sagen, der har

SPANSKRØR OG SÆBE

Ruth Kristensen fortæller her om lusemor og afstraffelse i skolen.

afstraffelse i skolen.

Der var ikke mange drillerier i skolegården, for vi havde jo en gårdvagt. Drengene kom op at slås engang imellem, men det varede ikke længe, så var gårdvagten der. Det var som regel en af lærerne.

Vi fik en ny lærer, han hed Brolundh Jensen. Han var meget ihærdig og gik rundt med en kort bambuspind. Hvis der flød et stykke papir i gården, så var det bare med at samle det op. Selv om man sagde,

-Det er ikke mig.

-Saml det op, sagde han bare.

Der var ikke noget med hvem, der havde smidt det, det var bare om at samle det op. Så skolegården var altid pæn og nydelig.

Hvis man blev opdaget i at drille nogen, blev man sendt over i et hjørne af gården. Og når det så ringede ind, skulle man med ned i kælderen. Jeg ved ikke, hvad man fik dernede, men jeg tror, at man fik slag med spanskrøret, hvis man havde lavet et eller andet.

Ruth Kristensen, født i 1921 i København. Kom til Hvidovre omring 1924.

Det skete nede ved glemmekassen. Når man kom ind i skolegården, lå den i hjørnet til højre under trappen.

Jeg kan huske, da vi fik den nye lærer. Det første, han indførte, var et håndklæde og et stykke sæbe, som lå oppe ved katederet. Hver morgen, det første stykke tid, skulle vi lægge hænderne på bordet, så han kunne se, om vi havde rene negle og hænder. Hvis vi ellers trængte til at vaske hænder, kunne vi godt gå op og spørge, om vi måtte låne sæben og håndklædet.

Hvis vi ikke kunne vores lektier, så kunne vi godt få en eftersidning på en time.

Engang jeg var sammen med to andre piger, stak vi af fra vores eftersidningstime. Jeg kan ikke huske, hvad vi havde lavet, men vi løb altså fra den time. Vi spændede over på toiletterne og gemte os der. Når det så ringede ind, ville vi jo bare gå. Men da vi så ud igennem kighullet, så vi, at læreren stod oppe i vinduet og kiggede efter os. Han vidste jo, at vi var dernede, og vi anede ikke vores levende råd, og vi var jo tre på toilettet. Der var den ordning, at man kun måtte være en ad gangen på toilettet.

Vi var jo godt nervøse, for læreren havde stået der temmelig længe, indtil han sendte en ned efter os, som sagde,

-Jeg skulle sige fra lærer Brolundh, at i skal komme op nu.

Så måtte vi slukørede gå op i klassen, hvor vi

også fik en reprimande, før vi skulle sidde efter. Så fik vi et brev med hjem, og jeg kan huske, at jeg ikke turde sige det til mine forældre. Lærer Brolundh sagde heller ikke noget, selv om han ikke fik noget svar hjemmefra. Men min mor kom senere til samtale hos ham, hvor han forklarede det, som det var sket.

usemor.

Der var ret meget med lus dengang, og så skulle vi til lusemor. Vi gik jo ud til hende, når vi skulle ses efter for lus.

Jeg kan huske, at der var en pige i klassen, som havde et meget langt og smukt hår. Hun sad og græd i hele timen, og hun fortalte, at hun lige havde fået vasket hår, og det var jo også så velplejet. Hun kunne slet ikke klare, at hun skulle afluses. Men der var ingen kære mor.

Vi var tre rækker i vores klasse, og de begyndte i den ene ende, og vi blev hentet ud en efter en. Hvis nogen af os havde lus, fik vi et brev med hjem. Og det var vi meget spændt på. Men det var læreren, som fik nogle breve med navnene på, så vi vidste aldrig, hvem det var.

Lusemor havde to skåle med sprit, som hun dyppede kammene i. Det var tættekamme, der blev brugt til det. Først redte hun håret med den store kam, og bagefter brugte hun de små sorte tættekamme.

Jeg havde også lus engang, men det blev ikke opdaget fra skolens side. Det opdagede vi selv. Nede på Glimvej lå der et håndkøbsapotek. Jeg skulle gå ned og

prøve på at banke dem op, for at jeg kunne få noget i-
mod lusene. Og det fik jeg.

Det var noget, som var meget stift, og det blev
hældt ud i mit hår. Jeg kan huske, at jeg havde page-
hår dengang, og at vi skulle i Zoologisk Have. Jeg fik
så en stor hvid bølgehat på. Det var en sommerhat,
som skulle dække det her strithår, jeg havde fået ef-
ter behandlingen.

Ruth Kristensens klasse i
skolegården på Kettevej-
skolen

Den nye Strandmarksskole

Vi bringer ovenstaaende et Billede af den nye Strandmarksskole, der i Morgen, Lørdag den 13. ds., faar sin højtidelige Indvielse. Sogneraadsformand Arnold Nielsen beder os i den Anledning meddele, at Indvielsen finder Sted Kl. 3, og at de af Kommunens Beboere, der maatte ønske det, har Lejlighed til at overvære Indvielsen og derefter at bese Lokalteterne.

For dem, der ikke kan komme den Dag, er der Adgang til at bese Skolen om Søndagen den 14. ds. mellem Kl. 2—5 Eftermiddag.

Overlærer Petersen ved Kettevejens Skole bliver ogsaa Strandmarksskolens Overlærer, men den daglige Ledelse er overgivet Lærer Ewald, der faar Bopæl paa Skolen. De Børn, der skal tage den nye Skole i Besiddelse, møder første Gang Fredag den 19. efter Kartoffelferien, medens den kommunale Badeanstalt aabnes allerede den 17. ds. Børneantallet bliver i første Omgang ca. 385, idet der ikke oprettes højere Klasser end til 5. i

Aar. Det Omraade, der er tillagt den nye Skole, er som før meddelt hele Distriktet øst for Køgevej og den syd for Cathr. Boothsvej, langs Mellemdigsvej til Brostykkevej og Brostykkevej fra Mellemdigsvej til Kommunegrænsen ved Avedøre, beliggende Del af Hvidovre. Hvidebo, Ketilstorp og Fønixbyen hører altsaa til Strandmarksskolen.

Er Skolen smuk — eller ej? Meningerne herom er stærkt delte, men tager man efter Arkitekt Leffland-Larsens Udtalelse: „Vi har søgt at skabe en fornuftigt Skole. Det er vort Haab, at det maa være lykkedes os. En fornuftig og praktisk Skole uden overdreven Luksus“ — ja, saa maa man sige, at det virkelig er lykkedes. Strandmarksskolen er baade en fornuftig projekteret og praktisk anlagt Skole, og det virkelige Syn vil først komme, naar den sidste Trediedel er færdigbygget.

Vi skal i næste Uge bringe en indgaaende Omtale af Skolen, ledsaget af et godt Billedmateriale.

Skoleinspektør, Overl. C. N. Petersen

Forste Juni er det 25 Aar, siden Overlærer Petersen blev udnævnt til Forstelærer, som det dengang hed ved Hvidovre Skole.

Vi véd alle, hvilken Udvikling, Skolevæsenet her i Sognet har gennemgaaet siden da, og ingen kan være uvidende om, at det er Overlærer Petersen, som i denne Periode har øvet en vidtrækkende Indflydelse paa Skolevæsenets hele Tilstand. Naar vi nu i Dag her i Hvidovre Sogn kan olæde os over at have udmærkede Skoler med en fortrinlig og moderne Undervisning, skyldes det ikke mindst den Dygtighed, hvormed Overlærer Petersen har forstaaet at lede Udviklingen. Han har ikke altid haft nemme Kaar i sit Arbejde. Den vældige Befolkningstilvækst stillede saa store Krav til Skolen, at de ofte maatte synes uopfyldelige. Og der er heller ingen Grund til at lægge Skjul paa, at der i en saadan Periode naturligtvis maa gøre sig Meningsforskelle og divergerende Opfattelser gældende om, hvilke Forholdsregler, der burde iværksættes for at opfylde de nødvendige Krav om udvidede Lokaler og forøget Undervisning.

Men naar Skolens Arbejde i Dag i saa høj Grad nyder Befolkningens

Tillid og er Genstand for dens Beundring og Kilde til dens Stolthed, skyldes det foruden Lærerindernes og Lærernes dygtige Arbejde Overlærer Petersens Evne til at gøre Skolen til hele Befolkningens fælles Ejendom.

Jeg tror egentlig, at Overlærer Petersens Ideal af en Skole er den gammeldags Landsbyskole, hvor Læreren personlig kender hvert Barn og dets Hjem, og det skulde ikke undre mig, om han i Dag sender nogle vemodige Tanker tilbage til de Tider, da Hvidovre Skole netop var en saadan Skole. Men han har forstaaet at følge med Tiden, har prøvet alt det meget nye og moderne, som i vore Dage kommer frem paa Skolevæsenets Omraade, har giret sine Medarbejdere Frihed til at undervise efter nye Principper, samtidig med at han altid har hævdet Betydningen af at bevare Forbindelsen netop med den gammeldags Landsbyskole. Derfor har Hvidovre Skolevæsen haft en sund og rolig Udvikling, og jeg vil ved disse Linjer gøre mig til Talsmand for mange Forældre og Born og sende Overlærer C. N. Petersen en Hilsen og Lykønskning paa Jubilæumsdagen og en Tak for de 25 Aar.

John Qvist Petersen, født i 1925
Hvidovre.

FRA KETTEVEJEN TIL STRANDMARKEN

John Qvist Petersen fortæller om, da han gik på Kettevej- og Strandmarksskolen.

Jeg startede på den daværende Kettevejskole, den nuværende Sønderkærskole, med at begynde som alle andre i 1. klasse. Det var før de nye tilbygninger kom. Vi havde det gamle lærerværelse som klasseværelse. Der lå to 1. klasser for enden af gangen.

For enden af gangen havde lærer Christiansen et lille skab, hvorfra han solgte grifler, som vi skrev med dengang. Det var to øre for en griffel. Viskelæder og stilebøger skulle vi selv købe, for det var ikke noget med, at kommunen gav noget. Vi kunne i stedet for få nogle over nakken, for det var gratis, og så kunne vi få et gratis bad hver uge nede i kælderen. Der var heller ikke noget, der hed skolebe-spisning og sådan noget, og så var vi 40 elever i klassen. Det var virkelig mange.

Så flyttede vi fra Kettevejskolen, da den daværende Strandmarksskole blev bygget i 1934. Normalt skulle vi have startet i efteråret efter sommerferien, men da var skolen ikke færdigbygget, så vi kom ikke til at begynde før i oktober.

Så begyndte vi skolen, og vi fik overlærer Ewald, som dengang også blev inspektør. Som klasselærerinde fik vi en, der hed frøken Ewald. Der var moderne stole, som man kunne rykke rundt med, og det kendte man jo ikke. Vi var vant til de her skolepulte, hvor man kunne lukke et låg op, men det kunne man ikke her. Her var der i stedet en hylde nedenunder, og blækhuset var sat pænt ned i bordet, hvori der også var en rille, hvor man kunne lægge sine penneskafter og blyanter i.

Kommunen betalte nu vores stilebøger, penneskafter, viskelædere og blyanter, som vi brugte i skolen. Skolebøgerne havde vi hele tiden fået.

Moderne badeforhold var der oven i købet også samt en ligeså moderne folkebadestanstalt. Det var der også på Kettevejskolen, men ikke så flot som den på Strandmarksskolen. Folk havde jo ikke bad derhjemme dengang. Det kostede 25 øre for et brusebad for voksne, og jeg tror nok, at det var 15 øre for børnene. Skolebetjenten var en, der hed "Lille Søren," og han passede det mandlige bad, og hans kone passede det kvindelige bad. Det med at bade på skolerne kender man jo ikke mere, for nu har alle fået bad derhjemme.

Alle de lærere, der kom på den nye Strandmarks-skole, havde jeg set før, for min far sad dengang i skolekommissionen som formand. Når lærerne skulle ansættes, så foregik det i sommerferien hos os, hvor de kommende lærere skulle have en snak med far.

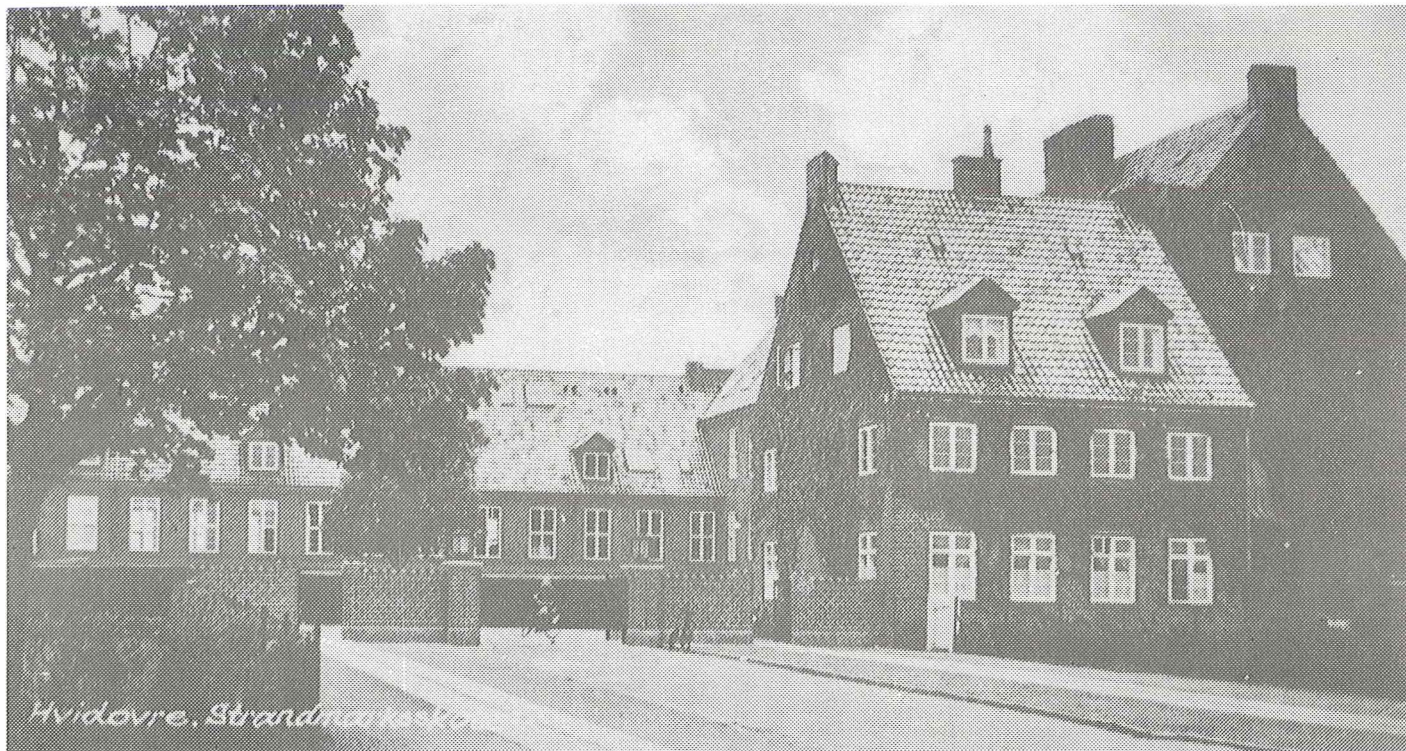
Jeg har gået i skole i syv år, desværre kun syv år. Jeg havde ikke evner til mere, og lysten var der heller ikke, for jeg var ikke glad for skolen. Det kommer sig nok af, at ordblindhed idag er en naturlig ting, som bliver behandlet. Men dengang var ordblindhed lig med dovenskab og dumhed, og det eneste, man kendte for det, var et par på to'sken og så en time efter skoletid. Det var jo ikke noget, der ligefrem fremmede lysten til at gå i skole. Man kan godt sige, at det giver et had til skolen. Mange år efter, at jeg havde forladt skolen, havde jeg stadig et vist had til skolelærere, men det har fortaget sig nu. Man vidste jo ikke andet dengang, og vi er da ikke døde af de flade øretæver, vi fik. Vi lever da stadigvæk.

Når vi så havde frikvarter, så sang vi de fleste sanglege, som går igen idag. "Hvem elsker hvem?", og "Hvem skal være udenfor?". Almindelige sanglege, som man går rundt og synger. "Hvem skal du giftes med?", var der også en, der hed. Hvis man ikke sang, så spillede man måske bold. Vi legede meget med pigerne. Visse måtte være med, for det kom an på, hvordan pigerne syntes om drengene. Engang imellem kunne jeg da godt få lov til at være med, for jeg kunne godt lide at drille dem. Det skal ikke være nogen hemmelighed. Men de fleste af mine legekammerater har været piger.

Dengang var der også drilleri, mobning og slagsmål. Der kan jeg give et eksempel, som er fra Strandmarks-skolen, om den nu afdøde skoleinspektør Olsen. Der var

en dreng, der hed Svend Troelsen og så en, der hed Hans Søndergård, de var kommet op at slås. Den ene var sådan en lang, høj type, mens den anden var en lille en. Nå, men de sloges, og det var jo de store oppe fra de ældre klasser, og de stod jo i rigtig boksestilling. Så har jeg senere fået fortalt, at lærer Olsen stod inde på lærerværelset og råbte,

-Ja giv ham den, ja det var det rigtige stød. Men det kunne jo ikke nytte noget, for det måtte han jo ikke rigtig gøre, så de måtte ud og skille dem ad. Der måtte ikke være slåskampe, for så var det efter-sidninger og et par på skrinet.

Esther Eyermand født i 1905 i
Kollerup i Nordjylland.

SMÅ ERINDRINGER FRA MIN FØRSTE TID SOM LÆRERINDE VED
HVIDOVRE KOMMUNESKOLE, BEGYNDENDE AUGUST 1926

Frk. Esther Eyermand fortæller om sine erindringer
som lærerinde ved Hvidovre Kommuneskole fra 1926.

"I min tid var der grønne marker!" Sådan har jeg ofte hørt folk sige, og sådan var det også, da jeg i august 1926 kom som lærerinde til Hvidovre Kommuneskole. Den skiftede senere navn til Kettevejskolen og senere igen til Sønderkærskolen. Den blev bygget i 1924 - 26 og var den eneste skole i kommunen. Der var ikke nogen "Hvidovrevej," der førte forbi skolen, men dér, hvor nu Risbjerg Kirke ligger, var der en grøn mark med græssende køer, og dér, hvor Claus Petersens Allé og Arnold Nielsens Boulevard ligger, var der også grønne marker, hvorfra man om eftermiddagen kunne høre drengenes glade råben, når de nød livet i den fri natur. Den del af Hvidovrevej, der fører ud til stranden, havde dengang det mærkelige navn Mellemdigsvej. Dette areal afvandedes af en grøft, som folk kaldte "Stadsrenden."

De gamle gårde forsvandt dog snart og dermed de græssende køer. Man kunne engang imellem høre et knald som ved en eksplosion; det var Spurvegård, Kettegård og flere andre, som jævnedes med jorden.

Mange mennesker flyttede i de år fra København til Hvidovre, men der var ingen store ejendomme, kun vil-

laer, og det var som regel for dyrt at bygge selv. Derfor købte man nogle fordkasser på Fords fabrikker og byggede selv et hus eller en hytte, men da ferien var forbi, og børnene skulle i skole, var der for lang vej til byen, og Hvidovre Kommune måtte da optage børnene i den nye skole, som således var overfyldt, inden den var bygget færdig. Der var over 40 børn i klasserne, og i 1. klasserne i august 1926 var der 50. Der skulle så oprettes en 1. klasse til i november, når skolen var lavet færdig.

Foreløbig var der sat en bræddevæg op efter de to første klasseværelser, og så kunne der lige blive plads til syv dobbeltklasser, når også kælder og kvist blev taget i brug.

Noget meget moderne var den nye badekælder. Der kunne hvert barn hver 14 dag få sig et brusebad og et fodbad. Man havde ikke så ofte brusebad i hjemmene dengang, så man måtte som regel nøjes med etagevask ved et fad med koldt vand.

Over badekælderens lå lærerværelset. Der var lige plads til en bogreol, et bord med stole rundt om og langs vinduerne ud til gården en divan med et slidt voksdugbetræk. Rundt om bordet sad lærerne og spiste deres mellemkøder. Lærerinderne måtte nøjes med divanen! Den vittige frk. Holm gav den navnet "Hønsepinden."

Der hørte ikke noget køkken til det nye lærerværelse. Skolebetjentens kone fru Kongsgård havde da

taget sig det arbejde på at lave kaffen i sin egen lejlighed i den anden fløj. Man kunne da se fru Kongsgård kl. 12 komme vandrende over skolegården med den lange "Madam Blå." Man nød rigtigt den hårdt tiltrængte "opstrammer" efter de første fire timer og fik tid til lidt munter snak.

Skolen var allerede for lille, da den var færdigbygget, for der kom snart flere børn og flere lærere. Der måtte oprettes nye klasser, og lokalerne var optaget fra otte til fire.

Man stillede op på legepladsen klasse for klasse i ro og orden og gik op, når gårdvagten gav tegn.

Når man kom op fra gården, stillede man op to og to, og når man var kommet ind, stod man på sin plads, til læreren gav tegn til at sætte sig, det var godt at lære god orden og høflighed - også til senere i livet.

Børnene kunne godt lide at have et hverv. Der blev efter tur valgt to ordensdukse, som skulle passe værelset i frikvarteret, dele tavler ud, hente vand i fadet, vråde de små svampe op og dele dem ud. Det kunne tit være svært for en lille dreng, som elskede at lege med vand, at lade være med at vråde den søde lille svamp før det var nødvendigt.

e første lærere.

I 1924 var den nye skole blevet indviet, og lærerne fra den gamle skole flyttede derhen. Overlærer Claus Petersen var skolens leder og samtidig kordegn ved Hvidovre Kirke, hr. Christiansen var organist og hr.

Ewald kirkesanger.

Hr. Bets havde været bortrejst, men nu blev der sendt bud efter ham. Frk. Larsen havde været håndgeringslærerinde i Hvidovre fra ganske ung. Hun havde oven i købet været ansat ved Rytterskolen den første tid, og hun nåede da også at holde sit 50 års jubilæum som lærerinde i Hvidovre. Skolebetjenten var den storartede og altid hjælpsomme Kongsgård Larsen.

I den nye skole var der indrettet en badekælder med brusebad, fodbad, bænke og knager til tøjet - praktisk, men ikke stor nok til de 20 - 25 børn, der var på et hold. Skolebetjenten hr. Kongsgård kom en dag for at hente de 25 drenge i 1. klasse til deres første bad og vandrede ufortrødent afsted med dem; han plejede jo at kunne klare alting. Der gik det meste af en time, så jeg tænkte, at jeg hellere måtte gå ned for at se, hvordan det stod til. Der var en forvirring; drengene kunne ikke finde deres tøj, de var måske vant til at blive hjulpet.

-Jeg kan ikke finde min skjorte, sagde lille Kaj.

-Der ligger en her under bænken, svarede Kongsgård.

-Nej, det er ikke min, den var ren, da jeg fik den på, sagde Kaj.

Man lærte at læse efter "Joachim Larsens ABC." Den havde jeg også brugt som barn, da jeg gik i skole ude på landet. Efter at have lært de almindelige, latinske bogstaver, gik man i gang med de gotiske eller, som de også blev kaldt, krøllede bogstaver, som forekom i de

gamle bøger. Dem kendte man altså efter udgangen af 1. klasse.

Jeg husker en lille episode fra den dag, vi var nået til sidste side i ABC'en. Vi skulle repetere alfabetets 28 bogstaver. Der var en hel side med 28 navneord, der var skrevet med disse svære krøllede bogstaver, - navneordene blev jo dengang skrevet med "stort" begyndelsesbogstav. Men der var noget, den lille Carl på bageste række var ked af! Han rejste sig og gik op til frøkenen for at beklage sig,

-De siger, jeg er en zebra. Carl havde en tværstribet bluse på, som må have virket gammeldags. Vi havde et fotografi hjemme af de tre børn fra min barndom, iført sådanne bluser. Mit svar blev straks,

-Det skal du ikke være ked af; jeg har kendt nogle børn, som havde sådan nogle bluser, og de boede på et slot!

Kammeraterne var imponerede, og Carl gik beroliget ned til sin plads.

Vi skulle læse denne sidste side i ABC'en, A siger A, be - be, Abe, osv. hele alfabetet igennem. Omsider kom vi til Z, Ze - bra. Alle øjne så op fra bogen. Det var nu mærkeligt, at zebraen kom en gang til den samme dag. Jeg tror, vi fik os en god latter oven på den historie.

Til hjemmelæsning brugte man Byrjalsens "Børnenes Læsebog." Vi havde kun 1. del, men fik snart efter bestilt alle syv dele hos Gad i Valby Langgade, det var

udesagn og heltesagn.

den nærmeste boghandel. Nr. fem og seks var gudesagn og heltesagn med billeder af kendte tegnere.

En moder skriver om gudesagnene, at det ikke var noget at lære børnene sådan noget sludder. Man forstår hende godt, hun vidste ikke, vi også havde de store bøger liggende i skabet. Heltesagnene havde vi megen glæde af. Forfatteren skriver i forordet, at han har udvalgt de smukkeste af dem og citerer til sidst det gamle vers fra oldtiden,

-Fæ dør, frænder dør,
-selv dør man til sidst,
-men eftermælet aldrig dør,
-hvor det er vel vundet!

Til sidst siger han,

-Også i de efterfølgende gamle sagn lever endnu eftermælet om fædrene.

Børnenes danske læsebog.

"Børnenes danske Læsebog" var navnet på den rigtige store læsebog, som man brugte i mange år. Den var for dyr at have med hjem og havde derfor sin plads i skabet, og man måtte være to om den samme bog. Den indeholdt nogle af Grimms spændende eventyr såsom "Ridderen i fuglekam" og "Prinsessen i tårnet" og nogle af H. C. Andersens mere dybsindige historier og gamle sagn og sagaer såsom "Njals Saga" og digte af vore klassiske forfattere - også historiske digte såsom "Kong Harald og Islændingen" som måtte læses fem gange igennem, før man kunne klare rytmen i verset,

-Kong Harald sad i Oslo
-og drak med sine mænd
-og talte om sin fejde med Dannemarks Svend,
-for de var hårde halse
-de drotter begge to
-og undte ej hinanden den ringeste ro,
osv.

skriftlig dansk.

De skriftlige øvelser foregik efter Smidt og Langes system. Man skrev på tavler, så læreren måtte rette ved at gå rundt mellem rækkerne og hjælpe og kontrollere. Man startede i 2. klasse. Læreren skrev en sætning op på den store tavle, som børnene så øvede sig på. Så blev den visket ud, og man skulle selv skrive den ned. Det var jo næsten en forøvelse til genfortælling.

I 3. klasse kom diktater til, man byttede tavler med sidekammeraten, alle stavede diktater i kor og satte streg under fejlene, men det var svært at holde øjnene væk fra sin egen tavle, så der smuttede nok en fejl med af og til. I 5. klasse kom genfortælling til. Man kom med forslag, det bedste blev valgt, og eleverne kom op på omgang og skrev det på den store tavle, medens kammeraterne skrev det ned på de små. Det blev visket ud efter timen. Så var det overstået, og det var godt for alle parter.

skrivning og regning.

I skrivning brugte man altid skråskrift. Et bogstav opbygges af ganske få elementer: skrå nedstreg, m-bue, i-bue og venstre kreds. Overlærer Claus Petersen var

interesseret i skrivning og viste, hvordan man kunne lade børnene skrive i luften efter forskriften på tavlen, når de første bogstaver skulle indøves.

I regning lærte man at bruge tiovergang. Man måtte se på fingrene ikke blot tælle løs, begge hænder er en ti'er, tærne med er to tiere. Det er vanskeligt at huske og forstå navnene på de store tal: 50 betyder halvtredsindstyve, hvor sind betyder gange. I den første bog lærte man alle fire regningsarter i 1. klasse, men kun til 20, altså også at gange og dividere. Senere fandt man det mere praktisk at lære tallene til 100 det første år.

Børnene regnede på tavler, og læreren måtte gå rundt mellem rækkerne og rette fejl og hjælpe, ellers kunne han ikke nå det igennem.

Håndarbejde var et meget vigtigt fag; man lærte at bruge nål og tråd, strikkepinde, hæklenål og sy-maskine, noget man har brug for hele livet.

Frk. Larsen havde lagt en fast plan, som var så praktisk, at børnene kunne anvende de ting, de lavede i selve skoletiden. Man begyndte i 2. klasse med at sy en stor sypose, som blev brugt i hele skoletiden. Allerførst blev der dog syet en ganske lille pose i stil med den store med de forskellige sting som pynt og knap og strop. Den lille havde vist tryklås; så var det lært! Den var til nåle og fingerbøl. I de næste klasser var det syforklæde, todelt stranddragt, todelt gymnastikdragt, en bluse og til sidst kittel

Håndarbejde.

med ærmer. Strikningen begyndte med en "kaptajn," som skulle holde styr på knappenålene; deraf navnet! Det var en lang strimmel, som blev rullet og syet sammen til en pølle. Så fulgte en dukkedragt - med bukser til, vanter med tommelfingre, hækede grydelapper, og til sidst sokken med den spændende og vanskelige hæl. Tidligere havde man haft en lang strømpe, som blev holdt oppe med en elastik, som var knappet på livstykket, men det var nok for gammeldags nu.

Under frk. Larsens sygdom, kom frk. Gudrun Hansen til leje fra seminarieret og måtte overtage alle håndarbejdstimerne. Der var to hold sammen, ja, der kunne også være tre, når der var et ulige antal klasser. De skulle i 5. klasse sy en hvid natkjole i lærred med håndstukne biser, dvs. små pyntelæg foran. Ærmerne var syet i med franske, dvs. vendte, sømme. Det var meget svært at lære det fra sig med de store hold, men frk. Hansen brøstede sig med, at børnene lærte meget af det. Natkjolen og kitlen blev senere opgivet til fordel for kjolen, som man ventede med til 8. klasse, men så var der også både påsatte ærmer, tilsat rynket nederdel og lynlås. Pigerne tænkte sig vist, at nu skulle de sy en parisermodel. De er forhåbentlig ikke blevet skuffede.

Udflygter.

Den årlige tur for de mindre børn gik til Zoologisk Have. Efter besøget spiste man sin mad på plænen i Søndermarken og legede senere i bakkerne. Der var bestilt en mand med en vogn som vore dages pølsevogn;

De større børn havde udflugter med toget til Hillerød med Frederiksborg Slot, hvor de bl.a. skulle se malerierne af heltene fra De Slesvigske Krige. Den anden tur gik til Roskilde Domkirke med de danske kongegrave og en tredje til Sorø Akademis Klosterkirke. Her fik man en sejltur på Sorø Sø over til Parnæs. Man kørte med det mærkelige tog, hvor konduktøren gik på dørtrinene og holdt fast i nogle jernstænger uden på toget og billetterede ind gennem vinduet i døren til den lille kupé.

En klasse måtte fordeles i tre kupéer og en del af tiden sidde alene. Ved en ny station skiftede læreren kupé for at se til sine børn.

Hvidovre Skoles Lejrklub.

Hr. Alfred Betz syntes, at børnene skulle have mulighed for at komme på sommerlejr ligesom københavnerbørnene. Kommunen havde ikke råd, og derfor måtte der skaffes penge på anden måde. Han fandt da på at oprette en lejrklub og spurgte sine kolleger om de ville være med at lave en underholdning for forældre og børn. Det blev den første af en lang række teaterforestillinger til fornøjelse for alle, ikke mindst for lærerne selv.

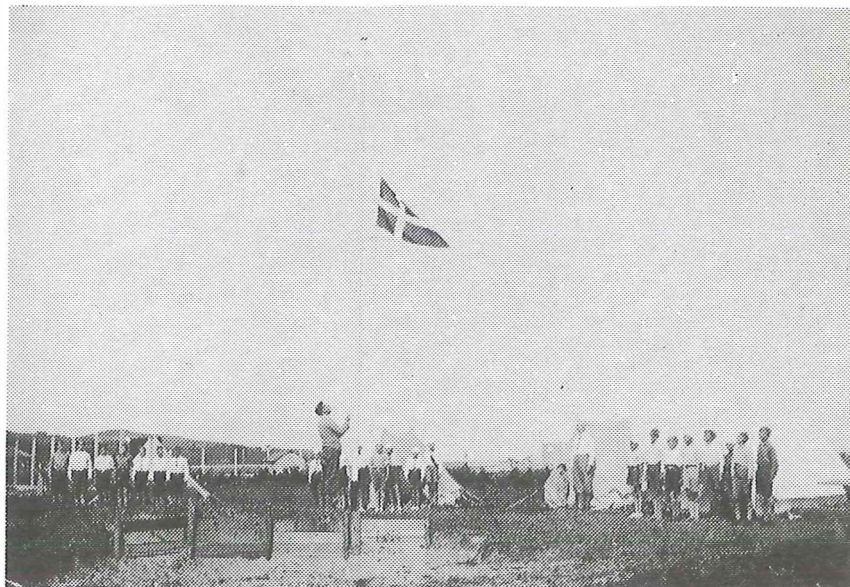
Ved Høve Strand blev der bygget et lille hus og rejst nogle telte, bl.a. et stort køkkentelt.

Drengene og pigerne var der hver i 14 dage mod en lille betaling. De havde køkkenvagt på omgang, skrællede f.eks. kartofler og vaskede op nede ved stranden.

Fru Betz stod for maden og benyttede et stort primusapparat.

Der var en sportsplads i nærheden, hvor der blev afholdt forskellige sportsskampe. Vejret var strålende det første år, husker jeg, dog med nogle voldsomme tordenbyger om natten. Sådant et sommerophold blev ikke glemt.

Udflugt til Høve med Hvidovre Skoles Lejrklub.

Teater.

Den første underholdning fandt sted på den lille scene på Risbjerggård.

Vi spillede "Vækkeuret", som fru overlærer Petersen havde spillet med i som ung, og som hun anbefalede meget. Det gjorde da også lykke, men til de næste stykker måtte vi have mere plads og lejede derfor salen

Overlærer C.N.Petersen

i "Rossinis" selskabslokaler i Valby. Efter forestillingen var der ofte hyggeligt samvær med kaffe og lidt snak med lærerne.

frk. Eyermann

De mange prøver fandt sted på skolen i hr. Overlærer Petersens hjem - også med kaffedrikning i den dejlige store lejlighed. Det var meget fornøjeligt

at se sine kolleger i nye roller.

Det var også morsomt at mødes i teatergarderoben på Vesterbrogade lige ved Eliaskirken. Der lå tøjet, gjort i stand til prøvning, og man havde stor fornøjelse af at se sig selv og sine kolleger iført de gamle dragter fra forrige århundrede.

Vi spillede flere af Hostrups vaudeviller eller syngestykker, f.eks. "Soldaterløjer", "Tre for en" og "Eventyr på fodrejse". Hr. Betz var en værdig proprietær, hr. Skjoldhøj var en gammel præst i slåbrok og med langt skæg og merskumspibe, hr. Steffens var en flot soldat, fru Johanne Petersen var en værdig frue, og frk. Eyermand var den unge pige. I "Sommergæster" spillede fru Langager "Den tilslørede dame".

I "Eventyr på fodrejse" var fru Skjoldhøj og hr. E. M. Jensen de unge studenter, og hr. Broksø-Hansen spillede "Skrivehans", den flygtede tugthusfange. Han var selv skrivelærer på KFUM's seminarium og bar derfor selv navnet "Skrivehans". Hr. Frøkjær var altid sufflør, og hr. Duelund ledsagede de mange sange på sit klaver. Nogle af stykkerne samlede fulde huse tre gange.

Som afslutning på vor teaterkarriere spillede vi igen "Vækkeuret", da skolens scene skulle indvies. Nu skulle eleverne selv til.

